

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
OPĆINA MAGLAJ
OPĆINSKI NAČELNIK

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
ZENICA – DOBOJ CANTON
MAGLAJ MUNICIPALITY
MAYOR

***DOKUMENT OKVIRNOG
BUDŽETA-PRORAČUNA OPĆINE MAGLAJ
2016 – 2018. godina***

Maglaj, 26.06.2015. godine

**Obradivač,
Služba za privredu, finansije/financije
i razvoj poduzetništva**

S a d r Ź a j:

Poglavlje I

- Informacija o dokumentu
- Uvod

Poglavlje II

- Srednjoročne makroekonomske pretpostavke i prognoze,
- Osvrt na makroekonomske trendove za period 2016-2018. godina

Poglavlje III

- Srednjoročna fiskalna strategija,
- Indirektno oporezivanje na nivou BiH i raspodjela prihoda,
- Projekcije od indirektnih prihoda na nivou Bosne i Hercegovine,
- Politika prihoda u 2016. godini,
- Prihodi koji se prikupljaju od kantona i direktni općinski prihodi,
- Ekonomska klasifikacija po podkategorijama srednjoročnih procijenjenih prihoda.

Poglavlje IV

- Srednjoročni okvir rashoda za period 2016– 2018. godina

Struktura potrošnje u javnom sektoru:

- Plaće i naknade u javnom sektoru,
- Doprinos poslodavca,
- Materijalni troškovi,
- Tekući transferi.

Kapitalni budžet

- Kapitalni transferi,
- Kapitalni izdaci.

Ekonomska klasifikacija po podkategorijama srednjoročne procijenjene potrošnje.

Funkcionalna klasifikacija procijenjene srednjoročne potrošnje.

Poglavlje V

- Budžetski prioriteti za period 2016 – 2018. godina

Poglavlje I

Informacije o Dokumentu okvirnog budžeta

Dokument okvirnog budžeta je jedan od ključnih instrumenata jačanja upravljanja finansijama na svim nivoima vlasti i Bosni i Hercegovini uopće. Izrada Dokumenta okvirnog budžeta za trogodišnji period je postala uobičajena praksa na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini u proteklih nekoliko godina. Ovaj dokument je glavni rezultat izrade i planiranja srednjoročnog budžeta po metodologiji “Deset koraka srednjoročnog planiranja i pripreme budžeta” koja je zasnovana na najboljim međunarodnim iskustvima.

Obzirom da se Dokument okvirnog budžeta temelji na prioritetima i politikama Vlade, to predstavlja koristan instrument u stvaranju kvalitetnijeg strateškog osnova za raspodjelu budžetskih sredstava.

Fiskalna strategija za ovaj srednjoročni period temelji se na srednjoročnim politikama djelovanja Vlade FBiH, sa ciljem jačanja upravljanja javnim finansijama, ujednačene fiskalne politike na nivou Bosne i Hercegovine i jačanju finansijske discipline, što će doprinijeti ekonomskom i socijalnom jačanju Federacije BiH sa ciljem općeg, institucionalnog i funkcionalnog jačanja države Bosne i Hercegovine, odnosno Federacije BiH.

Moderni proces srednjoročnog planiranja budžeta je proces koji ima jasno definisan budžetski kalendar i raspodjelu odgovornosti, ima jasnu fiskalnu strategiju zasnovanu na nivou raspoloživih vladinih resursa, omogućava raspodjelu ograničenih resursa na najvažnije ekonomske i socijalne prioritetne politike vlade, unapređuje predvidivost budžetskih politika i finansiranja, osigurava efikasnije i djelotvornije korištenje vladinih resursa, unapređuje transparentnost i odgovornost vladinih politika, programa i procesa, donošenja odluka, osigurava razmatranje finansijskih učinaka u narednim godinama, pri donošenju odluka u vezi sa politikama, te donošenje tih odluka tokom ciklusa planiranja budžeta.

U cilju uvođenja efikasnog srednjoročnog planiranja budžeta, Služba za privredu, finansije i razvoj poduzetništva je otpočela reformu procesa planiranja i izrade budžeta koja se zasniva na osnovnim principima fiskalne discipline, strateške prioritizacije i dobijanju vrijednosti za uložena budžetska sredstva.

U proteklih nekoliko godina ostvaren je veliki napredak u procesu planiranja budžeta izradom srednjoročnih okvira rashoda tj. Dokumenta okvirnog budžeta (DOB-ova) koji se svake godine pripremaju za period za sljedeće tri godine i koji prikazuju srednjoročne makroekonomske i fiskalne projekcije, srednjoročnu fiskalnu strategiju, prioritete potrošnje, te gornje granice rashoda budžetskih korisnika za narednu budžetsku godinu, kao i preliminarne procjene za sljedeće dvije godine za koje je izvršena projekcija prihoda.

Uvod

U skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", broj: 102/13, 9/14, 13/14), pripremljen je Dokument okvirnog budžeta za period 2016-2018. godina koji je dio pristupa Srednjoročnog okvira rashoda za isti period.

Tokom proteklih nekoliko godina, Vlada, odnosno Općinski načelnik sa resornim službama pripremao je Dokument okvirnog budžeta kao dio budžetskog planiranja pristupom srednjoročnog okvira planiranja i pripreme budžeta. Izrada Dokumenta okvirnog budžeta je pomogla Općinskom načelniku da razvije bolju stratešku osnovu za raspodjelu budžeta koja se zasniva na navedenim prioritetnim politikama i ciljevima. Dokument okvirnog budžeta predstavlja preliminarni Nacrt budžeta za narednu (2016.) godinu, te daje projekcije implikacija tog budžeta za sljedeće dvije godine (2017. i 2018. godinu).

Općinski načelnik je u saradnji sa resornim službama, uvažavajući efekte svjetske ekonomske krize, reforme u oblasti direktnih poreza i uopće privrednog, ekonomskog i finansijskog okruženja, kao i trenutne teške i složene situacije na području općine Maglaj prouzrokovane elementarnim nepogodama (poplavom i klizištima) uspio donijeti Dokument okvirnog budžeta u zakonom predviđenom roku.

Fiskalna strategija za ovaj srednjoročni period temelji se na srednjoročnim politikama djelovanja Vlade, odnosno Općinskog načelnika, sa ciljem jačanja upravljanja javnim finansijama i jačanju finansijske discipline, što će doprinijeti ekonomskom i socijalnom jačanju Općine Maglaj, odnosno institucionalnog i funkcionalnog njenog jačanja. Nastavak restriktivne javne potrošnje u Budžetu Općine Maglaj je jedan od prioriteta ekonomske politike i za 2015.-2017. godinu, sa osnovnim ciljem usmjeravanja finansijskih sredstava na finansiranje posljedica izazvanih prethodno navedenim elementarnim nepogodama, naravno uz maksimalno održavanja finansijske stabilnosti.

U ovome periodu Vlade svih nivoa vlasti, pa i Općinski načelnik će i funkcionisati u ograničenim fiskalnim kapacitetima, s obzirom na efekte globalne finansijske i ekonomske krize, koja je ostavila trag na ekonomiju BiH, rezultirajući u značajnom padu u prikupljenim prihodima, a dodatno pogoršana postojećim platnim deficitom, fiskalnim debalansom u zemlji. Općinski načelnik Maglaj uz sve navedeno imat će obavezu i sa prevazilaženjem pogoršanih životnih i privrednih uslova na području općine Maglaj, izazvanih posljedicom elementarnim nepogodama.

Pozadinske informacije

Dokument okvirnog budžeta se pojavio 70-tih godina uglavnom kao instrument identificiranja novih programa i dodjeljivanje sredstava za njih u budućim budžetima. Višegodišnje planiranje budžeta i priprema Dokumenta okvirnog budžeta u Federaciji otpočelo je 2001. godine, u okviru Federalnog ministarstva za finansije, odnosno Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, uz podršku Odjela za međunarodni razvoj Vlade Velike Britanije (DFID). Od 2005. godine u okviru jačanja javnih finansija u FBiH tehničku pomoć pružila je i konsultantska kuća PKF finansirana od Vlade Velike Britanije.

Općina Maglaj je izradu Dokumenta okvirnog budžeta počela raditi od 2006. godine i već u

2007. godini se ozbiljnije pristupilo primjeni programskog budžetiranja u skladu sa rokovima kako je to utvrđeno budžetskim kalendarom. Programsko budžetiranje predstavlja budžetske informacije na način koji jasno povezuje budžetske resurse sa krajnjim rezultatom politike koji vlada nastoji postići. Jednostavno rečeno, budžetiranje zasnovano na programima ili rezultatima je proces raspodjele sredstava na određene ciljeve i/ili rezultate koji se nastoje postići uložnim sredstvima.

Poglavlje II

Srednjoročne makroekonomske pretpostavke i prognoze ¹

Ekonomska aktivnost u BiH tokom proteklih nekoliko godina jedva da se povećavala. Procjenjeni realni rast od svega 0,6% u 2014. godini je ostvaren nakon takođe niske stope od 0,7% u 2013. godini, te blage recesije (0,6%) u 2012. godini.

Ovim je jasno da je BiH daleko od željenog puta konvergiranja životnog standarda ka EU prosjeku. Izlazak Euro zone iz recesije nakon dvije godine negativnog rasta, smanjenje svjetskih cijena, deflacija, poplave u drugom tromjesečju, te nepovoljna hidrološka situacija u hidroelektranama su bili među najznačajnijim faktorima ekonomskog rasta BiH u 2014. godini. Iako nisu potpuno zaustavljene, recesije u Hrvatskoj i Italiji su umanjene i svedene na negativnih 0,5% dok je recesija iz 2013 u Sloveniji (od 1%) preokrenuta u realni rast od 2,6%. Pored Slovenije, među važnijim trgovinskim partnerima i izvorima inostranih novčanih priliva Njemačka je takođe ostvarila zapažen rast sa stopom od 1,5%.

U periodu 2015-2016. godine se očekuje nastavak postepenog poboljšanja eksternog okruženja i jačanje ekonomskog rasta u BiH. Očekivano jačanje ekonomskog rasta i zaposlenosti u okruženju bi trebalo osigurati značajan rast ne samo izvoza nego i domaće tražnje koja se u velikoj mjeri finansira inostranim prilivima. U posljednjim (zimskim) projekcijama DG ECFIN-a se očekuje postepeno jačanje ekonomskog rasta euro zone sa stopom od 1,3% u 2015. godini, te 1,9% u 2016. godini. Pri tome se 2015. godine očekuje izlazak Italije i Hrvatske iz recesije te daljnje jačanje rasta od 1% u Hrvatskoj, te 1,6% u Italiji 2016. godine.

Pozitivan uticaj na ekonomski rast u BiH bi moglo imati i projicirano ubrzavanje rasta u Austriji na 0,8% u 2015. godini, te 1,5% naredne godine. Rast u Njemačkoj 2015. godine bi trebao ostati na nivou prethodne godine, dok se ubrzanje na stopu od 2% očekuje 2016. godine.

Pored postepenog poboljšanja eksternog okruženja, projekcije ekonomskog rasta BiH za 2015-2016. godinu podrazumjevaju odsustvo elementarnih nepogoda (suša i poplava) i normalnu hidrološku situaciju u hidroelektranama uz uobičajen nivo remaonta u elektroenergetskom sistemu. Takođe, očekivana stabilizacija svjetskih cijena bi trebala zaustaviti deflaciju u 2015. godini koja je u prethodnom periodu predstavljala ozbiljnu prijetnju za ekonomski rast BiH. Povratak inflacije se očekuje 2016. i narednih godina.

Pomenuti faktori i pretpostavke bi trebali dovesti do postepenog jačanja ekonomskog rasta BiH u 2015. na stopu od 2,6%, te 3,2% 2016. godine. Postepeno normaliziranje situacije i vraćanje ekonomije na uzlazni trend upućuje da bi ovaj rast trebao biti nošen prije svega domaćom tražnjom uz skroman negativan doprinos vanjskotrgovinskog deficita. Ovo u velikoj mjeri

¹ Direkcija za ekonomsko planiranje, Outlok – Perspektive 2015.-2018., april/travanj 2015. godine

odgovara strukturi rasta u pretkriznom periodu uz, ovaj put, nešto slabiji negativan uticaj bilansa vanjske trgovine.

Drugim riječima, očekivano postepeno povećanje broja zaposlenih i realnih plata nošeno proizvodnjom i izvozom, rast tekućih priliva iz inostranstva, direktnih stranih ulaganja i slično bi trebali dovesti do rasta finalne potrošnje od 1,7% i investicija od 8,3% 2015. godine. Ovo uključuje i značajan realni rast investicija opšte vlade od 10,4% uz neznatan realni rast vladine potrošnje. Sličan rast tražnje se očekuje i u 2016. godini kada bi se finalna potrošnja trebala povećavati realnom stopom od 1,8%, a investicije 7,4%.

U isto vrijeme se očekuje značajan realni rast izvoza od 6,8% 2015. godini ,nakon čega slijedi usporavanje na stopu od 6% 2016. godine kao posljedica baznog efekta iz ranijeg perioda. S druge strane, visok realni rast uvoza od 8,2% u 2014. godini koji je u velikoj mjeri bio posljedica povećane uvozne zavisnosti (obzirom da je značajan dio domaći proizvodnih kapaciteta bio barem privremeno onesposobljen) bi trebao biti umanjen u narednom periodu. Otuda je proiciran znatno niži uvozni rast od 5,7% u 2015., odnosno 4% 2016. godine. Time je obzirom na relativno stabilan rast domaće tražnje pojačan ukupan ekonomski rast u ovom periodu.

U periodu 2017-2018 godine se očekuje daljnje postepeno jačanje ekonomskog rasta u BiH i to prvenstveno kao posljedica sve povoljnijeg eksternog okruženja. Tako je za 2017. godinu projiciran rast od 3,6%, nakon čega slijedi daljnje ubrzavanje na 4,4% 2018. godine. Slično kao i u prethodnih par godina, očekuje se da bi ovo ubrzavanje rasta trebalo biti prvenstveno nošeno domaćom tražnjom uz zanemariv uticaj bilansa vanjske trgovine.

Glavni rizici za ostvarenje ovih projekcija su vezani za (ne)ostvarivanje pretpostavki iz vanjskog sektora vezano za ekonomski rast u okruženju, kretanje svjetskih cijena, vremenske prilike i sl.

Osvrt na makroekonomske trendove za period 2016 – 2018. godina

U ovom poglavlju se navode osnovni pokazatelji, po nivoima vlasti, koji su označili 2014. godinu i protekli period 2015. godine, kao i procjene makroekonomskih kretanja u narednom periodu.

Državni nivo²

Industrijska proizvodnja

Prema preliminarnim podacima BHAS-a za 2014. godinu Bosna i Hercegovina je zabilježila stagnaciju fizičkog obima industrijske proizvodnje. Stagnacija industrijske proizvodnje u BiH (rast 0,1%) posljedica je izrazito teških uslova poslovanja tokom cijele godine. Naime, uz mnoštvo strukturalnih problema industrijska proizvodnja u BiH tokom 2014. godine bila je izložena nezapamćenoj prirodnoj katastrofi i poplavama tokom maja mjeseca što je u velikoj mjeri odredilo nivo proizvodnje na karaju godine.

Pored domaćih izazova, bh. industrija tokom 2014. godine bila je izložena dosta stagnantnoj poslovnoj aktivnosti u neposrednom međunarodnom ekonomskom okruženju koju su karakterisale slaba izvozna tražnja i pad svjetskih cijena roba.

² Direkcija za ekonomsko planiranje, Outlok – Perspektive 2015.-2018., april/travanj 2015. godine

Posmatrano po sektorima pozitivan doprinos industrijskoj proizvodnji ostvaren je samo u domenu prerađivačke industrije koja je unatoč velikim izazovima tokom 2014. godine zabilježila godišnji rast proizvodnje od 3,8% u odnosu na prethodnu godinu.

S druge strane, sektor za proizvodnju električne energije usljed visoke osnovice iz prethodne godine i niskog nivoa proizvodnje u hidroelektranama tokom 2014. godine zabilježio je godišnji pad proizvodnje od oko 10% i na taj način onemogućio rast industrijske proizvodnje u BiH.

Sektor rudarstva koji uključuje rudnike uglja, metala te ostalih ruda i čini oko 13% ukupne industrijske proizvodnje u BiH tokom 2014. godine zabilježio je smanjenje proizvodnje od oko 2% i imao je negativan utjecaj na ukupnu industrijsku proizvodnju u BiH.

Posljednje raspoložive projekcije DG ECFIN-a i preliminarni podaci za 2015. godinu nagovještavaju poboljšanje ekonomskih aktivnosti i jačanje ekonomskog rasta u zemljama EU u odnosu na prethodnu godinu, što će predstavljati glavnu determinantu kretanja industrijske proizvodnje u BiH.

Tokom 2015. godine očekuje se da bi pozitivniji ambijent u međunarodnom ekonomskom okruženju praćen stabilizacijom u sektoru za proizvodnju električne energije trebao omogućiti postepeni oporavak industrijske proizvodnje u BiH (rast 4,8%).

Ključnu ulogu bi trebala imati bh. prerađivačka industrija koja čini 2/3 ukupne industrijske proizvodnje i u velikoj mjeri je izvozno orjentisana. Jačanje izvozne tražnje trebalo bi omogućiti tradicionalno dominantnim industrijskim grana u BiH (metalna industrija, drvna industrija i proizvodnja namještaja, proizvodnja rezervnih dijelova i autopresvlaka te prehrambena i hemijska industrija) da u određenoj mjeri poboljšaju nivo proizvodnje i izvoza u odnosu na prethodnu godinu. Tokom 2016. godine u zemljama EU očekuje se nastavak trenda pozitivnog ekonomskog rasta od oko 2,1% koji će biti potpomognut i jačanjem investicija sa godišnjom stopom rasta od oko 4,6%. Oporavak gotovo svih sektora EU ekonomije pozitivno će se odraziti na proizvodne procese kako u širem regionu tako i u BiH (rast 5,4%).

Povećani nivo izvozne tražnje rezultirat će poboljšanjem proizvodnje u svim sektorima industrijske proizvodnje u BiH gdje se prema projekcijama DEP-a očekuje nastavak pozitivnog trenda rasta proizvodnje.

Pored izvozno orjentiranih grana bh. prerađivačke industrije zbog očekivanih investicionih aktivnosti tokom 2016. godine očekuje se pozitivan doprinos i onih grana koje su determinisane domaćom tražnjom.

S druge strane tokom 2016. godine očekuje se da bi i energetska sektor koji ima veoma važnu ulogu u ukupnoj industrijske proizvodnje te uključuje rudnike, sektor za proizvodnju električne energije trebao ostvariti povećanje proizvodnje, obzirom da se u 2016. godine očekuje puštanje novih proizvodnih kapaciteta u okviru ovog sektora. Očekivano jačanje oporavka većine industrija glavnih trgovinskih partnera tokom 2017-2018. godine je korišteno kao pretpostavka za projekciju intenziviranja rasta industrijske proizvodnje u BiH (5,7% i 6%, respektivno).

Veća iskorištenost kapaciteta u EU bi kroz rast izvozne tražnje trebali rezultirati daljnjim povećanjem proizvodnje i zaposlenosti u BiH prerađivačkoj industriji, posebno izvozno orijentiranih grana.

Nastavak investicionih ulaganja u infrastrukturu i energetiku bi također trebao značajno doprinijeti jačanju kako građevinskog sektora u BiH tako i onih grana prerađivačke industrije

koje su usko vezane uz građevinarstvo. Takođe se očekuje nastavak trenda rasta proizvodnje u energetskom sektoru koji je u prethodnom periodu bio jedan od glavnih nosilaca industrijske proizvodnje.

Tržište rada

U 2015. godini se očekuje postepena stabilizacija tržišta rada. Opravak tržišta rada u EU i BiH bi trebao biti determinisan obimom investicija, vanjske trgovine i uopšte poslovnim ambijentom.

Prema projekcijama EK na tržištu rada EU se očekuje smanjenje stope nezaposlenosti i povećanje broja zaposlenih, uz brži ekonomski rast u odnosu na 2014. godinu. U BiH se uz pretpostavljeni rast BDP-a u 2015. godini očekuje postepeno smanjenje stope nezaposlenosti.

U domenu neto plata se očekuje umjeren rast u odnosu na 2014. godinu usklađen sa obimom poslovne aktivnosti bh. preduzeća.

Prosječna plata i broj zaposlenih u BiH bi u 2015. godini mogli biti veći za 0,5% i 1,7% g/g respektivno. U 2016. godini, uz pretpostavljeni ekonomski rast DEP-a, očekuje se nastavak pozitivnih dešavanja na bh. tržištu rada.

Prema posljednjim predviđanjima Evropske komisije u EU se očekuje smanjenje stope nezaposlenosti i povećanje broja zaposlenih, uz brži ekonomski rast u odnosu na 2015. godinu. Na taj način obim poslova bh. preduzeća bi trebao biti veći (uz povećan nivo potražnje), i uopšte poslovna klima bi trebala biti povoljnija.

Sve navedeno bi trebalo stvoriti uslove za povećanje neto plata i broja zaposlenih u BiH. Pretpostavlja se da bi prosječna neto plata mogla biti veća za 1,5%, a broj zaposlenih za 1,8% g/g. U 2017. i 2018. godini se očekuje nastavak pozitivnih dešavanja na tržištu rada. Uvećanje obima investicija, trgovine i industrijske proizvodnje bi trebalo imati pozitivan uticaj na kreiranje novih radnih mjesta i uvećanje prosječnih neto plata.

Na osnovu pomenutog očekuje se da ukupan broj zaposlenih u BiH u 2017. godini bude uvećan oko 2%, odnosno 2,1% u 2018. godini. Rast obima poslova bh. preduzeća bi se takođe pozitivno odrazio na zarade zaposlenih. Pretpostavlja se da bi prosječna neto plata u BiH mogla biti veća za 1,9% u 2017. godini, odnosno 2,1% u 2018. godini.

Osnovni rizici za ostvarenje projekcija na tržištu rada su prvenstveno nivo potražnje, investicija i obim trgovine ne samo u BiH nego i u EU. Nezadovoljavajući poslovni ambijent bi mogao usporiti pozitivna dešavanja na tržištu rada, odnosno povećanje broja zaposlenih i neto plata.

Cijene

Zbog uticaja svjetskih cijena energenata i hranena bh. cijene, prilikom izrade projekcija za posmatrane godine, uzete su u obzir pretpostavke o kretanju cijena navedenih proizvoda (eksterni faktori). Takođe su uzeti u obzir domaći faktori koji bi mogli doprinijeti promjeni cijena (akcize, cijene komunalija i sl.).

Prema posljednjim projekcijama Evropske komisije cijene nafte na svjetskom tržištu bi trebale

biti nešto niže u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu. Slično je sa cijenama hrane.

U BiH se takođe ne očekuje značajan rast opšteg nivoa cijena uzimajući u obzir promjene cijena energenata i hrane na svjetskom tržištu. Od domaćih faktora koji doprinose promjeni opšteg nivoa cijena uzet je u obzir nastavak uvećanja akciza na cigarete i duvan i moguće poskupljenje električne energije.

Na osnovu navedenog u BiH u 2015. godini se očekuje skroman rast cijena od 0,2% g/g. U 2016. godini, prema projekcijama EK i Svjetske banke, se očekuje stabilizacija cijena energenata i hrane na svjetskom tržištu. Cijene nafte i hrane, nakon smanjenja u 2015. godini, bi se trebale postepeno uvećavati. Navedene promjene bi uticale na nivo inflacije u EU koja bi mogla biti veća u odnosu na 2015. godinu.

U BiH se takođe očekuje rast cijena u 2016. godini zbog navedenih promjena. Prilikom izrade projekcija uzet je u obzir i nastavak usklađivanja akciza na cigarete i duvan sa EU regulativom, pa se u BiH u 2016. godini očekuje inflacija od 1% g/g.

Imajući u vidu da se prema projekcijama Svjetske banke u 2017. i 2018. godini očekuje stabilan i umjeren rast cijena hrane, nafte i gasa pretpostavlja se da bi inflacija u BiH mogla iznositi između 1,3% i 1,5% g/g.

Osnovi rizici za ostvarenje projekcija cijena (naročito u 2015. godini) su podijeljeni u dvije grupe: eksterni i domaći. Eksterni rizici se odnose na značajna smanjenja cijena nafte i hrane na svjetskom tržištu koja bi doprinijela sporijem rastu opšteg nivoa cijena, a u ekstremnom slučaju i nastavku deflacije. Domaći rizici su prvenstveno vezani za promjene cijena komunalija.

Monetarni sektor

U 2014. godini ukupna novčana masa iznosila je 17,4 mlrd. KM što je u odnosu na 2013. godinu. povećanje od 7,8%. Svi depoziti koji ulaze u sastav novčane mase, kao i gotovina izvan banaka zabilježili su pozitivan rast g/g.

Najveći doprinos rastu ukupne novčane mase dali su ostali i prenosivi depoziti u domaćoj valuti (2,4 p.b. i 2,2 p.b., respektivno), a zatim slijede gotovina izvan banaka (1,7 p.b.), ostali depoziti u inozemnoj valuti (0,8 p.b.) te prenosivi depoziti u inozmenoj valuti (0,7 p.b.).

Iako se u 2014. godini očekivalo usporavanje rasta depozita zbog poplava u maju i avgustu, a i zbog minornih pozitivnih kretanja na tržištu rada, ukupni depoziti ostvarili su brži rast u odnosu na 2013. godinu za 1,6 p.b.

Kako je rast je prvenstveno bio generiran od strane sektora stanovništva, može očekivati da će i u narednom periodu ponašanje ovog sektora imati najznačajniji utjecaj na kretanje ukupnih depozita i novčane mase.

U razdoblju 2015–2018. godina očekuje se nastavak ekonomskog rasta u BiH, pa samim tim i pozitivan učinak na razvoj monetarnog sektora, odnosno očekuje se nastavak rasta depozita (koji ulaze u sastav M2), kao i gotovine izvan banaka.

Stopa rasta M2 mogla bi se kretati od 4%-6% g/g. Devizne pričuve na kraju 2014. godine iznosile su 7,8 mlrd. KM što je u odnosu na kraj 2013. godine povećanje od 10,7%. Iako je rast izvoza bio znatno usporeniji u odnosu na rast uvoza u 2014. godini, novi priljevi po Stand-by aranžmanu s MMF u drugoj polovini godine, te druga nova inozemna zaduživanja, te priljevi u vidu personalnih transfera i sl. doveli su do bržeg rasta deviznih pričuva u 2014. godini u odnosu na godinu ranije.

U januaru 2015. godine devizne pričuve nešto su manje u odnosu na kraj 2014. godine (-0,4% m/m), ali je u pitanju uobičajeno smanjenje u ovom dijelu godine. Iako ekonomski rast i razvoj zavisi i od mnogih čimbenika unutar zemlje, na malu otvorenu ekonomiju kao što je BiH, razvoj vanjskotrgovinskih partnera ima jednako velik utjecaj. Samim tim, i razvoj događaja i predviđanja za vanjskotrgovinske partnere, a prvenstveno EU, ima utjecaj i na očekivanja u BiH.

Prema predviđanjima MMF-a i Europske komisije pred Eurozonom i EU jeste pozitivan, ali i dalje skroman ekonomski rast. Od kretanja vanjskotrgovinske razmjene BiH, novih zaduživanja javnog sektora i otplate javnog vanjskog duga, kao i priljeva u vidu kompenzacije zaposlenih, personalnih transfera i sl. zavisit će i kretanje deviznih pričuva, ali se može očekivati da rast ipak uspori u odnosu na 2014. godinu a naročito ako otplate vanjskog javnog duga budu veće od novih zaduživanja, što se i može očekivati.

Bankarski sektor

U 2014. godini bankarski sektor poslovao je s pozitivnim finansijskim rezultatom u iznosu od 177,6 mil. KM. Iako je zabilježeno manje smanjenje ukupnih prihoda (-0,7% g/g), značajno smanjenje ukupnih rashoda (13,8% g/g) dovelo je do pozitivnog poslovnog rezultata na nivou ukupnog bankarskog sektora. Kreditna aktivnost i dalje je skromna, pa tako ukupni krediti bilježe rast od 2,8% što je slično rastu iz 2013. godine.

S druge strane, ukupni depoziti bilježe veći rast u odnosu na godinu ranije (8,5% g/g) zahvaljujući rastu depozita sektora stanovništva, a i depozita opće vlade.

Prema procjeni DEP-a, u 2015. godini očekuje se nastavak ekonomskog oporavka bh. ekonomije (rast vanjskotrgovinske razmjene, krajnje potrošnje i investicija). Može se očekivati postepeno smanjenje broja nezaposlenih osoba praćeno rastom broja zaposlenih i umjeren rast neto plaća.

Kako se ne očekuje značajan pomak kod neto plaća, pritisak na dohodak građana bi mogao biti prisutan i u 2015. godini. Međutim, na raspoloživ dohodak građana velik utjecaj imaju i tekući priljevi iz inozemstva, koji uveliko pomažu jednom dijelu stanovništva, a za koje se ne očekuje da će imati negativan trend kretanja u narednom razdoblju. Kombinirano, navedeni faktori ne bi trebali dovesti do značajne promjene kretanja depozita stanovništva, pa tako niti ukupnih depozita u odnosu na 2014. godinu.

S druge strane, u 2015. godini očekuje se manji rast krajnje potrošnje koja će dijelom biti finansirana bankarskim kreditima. Međutim, kretanje kredita bit će uvjetovano kako potražnjom s jedne strane, tako i ponudom s druge strane. Ponuda kredita uveliko će ovisiti o kretanju domaćih depozita, budući da postoji trend smanjena inozemne pasive banaka unazad nekoliko godina, odnosno prisutan je trend smanjenja izloženosti inozemnih bankarskih grupacija u BiH. Također, ponuda će ovisi i o kvaliteti kreditnog portfolija koji je u 2014.

godini zabilježio neznatno poboljšanje.

Jače kreditiranje bh. sektora će izostati i u 2015. godini, ali ipak bi trebalo biti veće u odnosu na 2014. godinu. U razdoblju od 2016 – 2018. godine očekuje se nastavak rasta potražnje za bh. proizvodima od strane vanjskotrgovinskih partnera, kao i jačanje domaće potražnje, a što će imati pozitivan učinak na vanjskotrgovinsku razmjenu BiH.

U ovom razdoblju također se očekuje i rast industrijske proizvodnje i investicija, kao i daljnja stabilizacija tržišta rada. Ovakva kretanja trebala bi se pozitivno odraziti i na aktivnosti bankarskog sektora.

Rast kredita mogao bi se kretati između 5% - 6%. Slične godišnje stope rasta mogu se zadržati i na strani depozita (6% - 8%).

Vanjska trgovina

Tokom 2014. godine bh. privreda se suočila sa velikim domaćim i međunarodnim izazovima. Tako su vremenske nepogode i pad proizvodnje električne energije u BiH sa jedne strane, te skroman ekonomski rast glavnih trgovinskih partnera (slaba izvozna tražnja) i nizak nivo svjetskih cijena roba u velikoj mjeri odredili nivo i kretanje bh. vanjskotrgovinske robne razmjene sa svijetom.

Unatoč ovim izazovima, prema podacima iz platnog bilansa CBBiH Bosna i Hercegovina je tokom 2014. godine ostvarila povećanje ukupne vanjskotrgovinske razmjene od 5,6% u odnosu na prethodnu godinu. Ovo povećanje robne razmjene ostvareno je prvenstveno zbog realnog rasta uvoza od 8,2 %, dok je godišnja stopa rasta izvoza bila duplo niža i iznosila je 3,8% u odnosu na prethodnu godinu.

Hronološki posmatrano, tokom drugog kvartala usljed obilnih poplava došlo je do naglog pada izvoza roba iz BiH od 6% u odnosu na isti kvartal prethodne godine, tako da nastali gubici nisu iskompenzirani do kraja godine unatoč nešto snažnijoj izvoznoj tražnji i višim stopama rasta izvoza u drugom polugodištu.

S druge strane jačanje domaće tražnje (projekcija godišnjeg rast finalne potrošnje i investicija od 1,5% odnosno 11,6%) te štete nastale u poplavama i proces sanacije rezultirali su naglim povećanjem bh. uvoza.

U konačnici ovo je rezultiralo godišnjim povećanjem vanjskotrgovinskog deficita od 14,9%, a pokrivenost uvoza izvozom smanjena je za 2,4 p.p i u 2014. godini iznosila je 57,9%.

Posljednje projekcije DG ECFIN-a i raspoloživi kratkoročni indikatori ukazuju na jačanje poslovne aktivnosti i ekonomskog rasta u zemljama EU. Ovo jačanje izvozne tražnje tokom 2015. godine praćeno deprecijacijom eura i niskim cijenama nafte trebalo bi imati pozitivne implikacije na vanjskotrgovinsku robnu razmjenu u regionu pa samim tim i Bosni i Hercegovini.

Očekuje se da će znatno povoljnije međunarodno poslovno okruženje i očekivani oporavak industrijske proizvodnje u 2015. godini rezultirati povećanjem vanjskotrgovinske robne razmjene u BiH. Ovo jačanje izvozne tražnja trebalo dovesti do povećanja proizvodnje u prerađivačkoj industriji što bi u konačnici rezultiralo povećanjem realnog rasta bh. izvoza roba i usluga od 6,8% u 2015. godine. Osim prerađivačke industrije tokom 2015. godine pozitivan

doprinos rastu izvoza očekuje se i u sektoru za proizvodnju električne energije, gdje se usljed poboljšanja proizvodnje očekuje povećanje izvoza od oko 10%. S druge strane očekivani rast privatne potrošnje i investicija, te intenziviranje ekonomskih aktivnosti trebalo bi rezultirati realnim povećanjem uvoza roba i usluga od 5,7% u odnosu na prethodnu godinu. U kočnici ovo bi trebalo rezultirati blagim rastom vanjskotrgovinskog deficita od 4,2%, dok bi pokrivenost uvoza izvozom bila blago poboljšana na 58,8%.

Tokom 2016. godine očekuje se nastavak pozitivnih prilika u međunarodnom ekonomskom okruženju posebno se to odnosi na zemlje EU gdje se očekuje rast uvoza i izvoza roba od 5% odnosno 5,4% u odnosu na prethodnu godinu. Pod pretpostavkom da ove povoljne eksterne okolnosti budu praćene stabilnom proizvodnjom u BiH se može očekivati nastavak pozitivnih trendova i povećanje vanjskotrgovinske razmjene od oko 6%.

U 2016. godini potpomognut povećanjem izvoza električne energije očekuje se povećanje bh. izvoza od 6%, dok je očekivani rast uvoza oko 4% u odnosu na prethodnu godinu. Ovo bi u konačnici trebalo rezultirati blagim smanjenjem vanjskotrgovinskog deficita i nešto boljom pokrivenošću uvoza izvozom u odnosu na prethodnu godinu. U ovom periodu očekuje se potpuna konsolidacija EU tržišta, oporavak privatne potrošnje, prevazilaženje problema oko finasiranja preduzeća i intenziviranje vanjskotrgovinske razmjene između zemalja EU.

Paraleno ovim dešavanjima u navedenom periodu u BiH se očekuju značajne reforme poslovnog okruženja, što će dodatno osnažiti bh. izvoznu bazu i rezultirati većom diverzifikacijom kako izvoznih proizvoda tako i izvoznih tržišta. Tako se u periodu 2017-2018. godina očekuje da bi BiH trebala ostvariti povećanje vanjskotrgovinske razmjene prvenstveno kroz stabilan rast izvoza roba, koji će biti praćen i nešto nižim stopama rasta uvoza, što bi rezultiralo stabilizacijom vanjskotrgovinskog deficita i poboljšanjem pokrivenosti uvoza izvozom.

Strana direktna ulaganja

Prema najnoviji procjenama UNCTAD-a, direktna strana ulaganja u svijetu u 2014. godini će iznositi 1.49 mlrd. USD te će ostvariti globalni pad od 8,2% u odnosu na isti period prošle godine. Od toga iznosa 56% se odnosi na zemlje u razvoju uz pozitivan trend rasta od 4,2% na godišnjem nivou.

Gledajući pozitivni trend povećanja SDU iz prošle godine uz daljnje jačanje ekonomskog rasta u zemljama regiona, ulaganja bi u BiH mogla biti u 2015. godini bi bila između 880 940 miliona KM. Mogla bi biti i nešto viša, ukoliko bi otpočela realizacija najavljenih energetskih projekata.

Izgradnja TE Stanari se odvija prema utvrđenom planu, dok je evidentno kašnjenje sa realizacijom TE-TO Zenica, kao i TE Ugljevik 3 (do sada je u studije izvodljivosti, pripremne radove i dobijanje dozvola, uloženo oko 63 miliona KM, mada su evidentna kašnjenja sa početkom izgradnje glavnog objekta).

Prema usvojenom planu privatizacije za 2015. godinu u Federaciji BiH planirana je prodaja dijela državnog kapitala u određenim državnim firmama (prema knjigovodstvenoj vrijednost 770 mil KM).

Prema dosadašnjem negativnom iskustvu u neuspjelim prodajama ponuđenih firmi ne mogu se očekivati značajnija ulaganja SDU u od strane stranih ulagača.

Direktna strana ulaganja u 2016. godini bi bila od 980-1.080 miliona KM. Pored ulaganja u elektroenergetski sektor interesantna su ulaganja u dionice autoputeva. „Doboj Jug-Žepče“ i dijela autoputa „Doboj-Vukosavlje“.

Direktna strana ulaganja u 2017. godini bi bila od 940 miliona – 1.040 miliona KM. Pored nastavka ulaganja u elektroenergetske objekte i dionice autoputeva kao interesantan moguće izvodiv projekat pojavljuje se ulaganje u Tvornicu cementa Banovići ukupne vrijednosti oko 200 mil EUR. Studija izvodljivosti pokazuje da sirovinske komponente bi bile obezbjeđene iz termoelektreane i rudnika uz minimalne troškove transporta ulaznih sirovina. Pored niskih troškova sirovinskih komponenti kao nusprodukata termoelektreane i laporovitih naslaga ležišta uglja Rudnika Banovići obezbjeđen je i visokokalorični ugalj iz rudnika, putna i elektroenergetske infrastruktura. Kao najpovoljniji način izgradnje je predloženo putem ulaganja od strane strateškog partnera. Predviđena je izgradnja do kraja 2017. godine odnosno početkom 2018. godine.

Direktna strana ulaganja u 2018. godini bi bila od 910-1010 miliona KM. Potrebno je napomenuti da prilikom izrade projekcije nije uzet u obzir realizacije projekta izgradnje elektroenergetskog sistema „HES Gornja Drina“ (raskinut je ugovor o strateškom partnerstvu u istraživanju, razvoju, izgradnji i korišćenju hidroenergetskog potencijala gornjeg sliva rijeke Drine između „Elektroprivrede RS“ i njemačke kompanije „RWE-Innogy“) Nije uzet u obzir ni ulaganje u projekat „HES Donja Drina“. Do sada je potpisan sporazum Vlade RS i američke kompanije „NGP“ za istraživanje i izradu studije izvodljivosti hidropotencijala donjeg sliva rijeke Drine („HES Donja Drina“ sa hidroelektranama „Kozluk“, „Drina 1“, „Drina 2“ i „Drina 3“ ukupne instalisane snage 365 MW čija bi ukupna vrijednosti investicije iznosila 1,3 milijarde EUR). Takođe postoji mogućnost početka projekta izgradnje TE Kakanj Blok 8.

Projekcija ulaganja u projekte po godinama								
Projekat	Instalisana snaga	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	Projek. u mil. Eur
<i>EFT Stanari</i>	el. En./300 MW							550
<i>EFT/HE Ulog</i>	el. En./35 MW							44
<i>Comsar Energy/Ugljevik 3</i>	el. En./600 MW							800
<i>Comsar Energy/HE Mršovo</i>	el. En./37,3 MW							100
<i>KTG AG/TO/TE Zenica</i>	el. En./390 MW							250
<i>Doboj Jug-Žepče (FBiH)</i>	JPP(28 Km)							380
<i>Doboj-Vukosavlje (RS)</i>	Konces.(41,2 Km)							350
<i>Tvorn. Cementa Banovići</i>	1,2 mil.tona god.							200

Slika 1. Projekcija ulaganja u projekte po godinama u Bosni i Hercegovini

Javni dug³

Nivo duga u Federaciji direktno je povezan sa početnim nivoom vanjskog duga, nastalog preuzimanjem dijela duga bivše Jugoslavije, kao i preuzimanjem unutarnjih obaveza iz ranijeg perioda.

Unutarnji dug Federacije BiH prikazan je u odnosu na verifikovana, odnosno registrovana potraživanja, obzirom da je verifikacija ratnih potraživanja završena, a iznos verifikovane stare devizne štednje konstantno opada. Imajući u vidu navedeno, te dinamiku i iznose dostavljanja sudskih presuda za ratne tražbine, ne očekuje se značajno povećanje ovih obaveza i ukupna potraživanja u Federaciji BiH po osnovu stare devizne štednje i ratnih tražbina će biti manja od pretpostavljenih 1.150,00 mil. BAM, odnosno 500,00 mil. BAM.

Novi dug nastao je zaduživanjem Bosne i Hercegovine, odnosno Federacije kod različitih bilateralnih i multilateralnih ino-kreditora, emisijom vrijednosnih papira (kratkoročnih i dugoročnih), te zaduživanjem u zemlji.

Najveći dio unutarnjeg duga čine dvije kategorije duga koje su zakonom utvrđene kao unutarnji dug i podliježu verifikaciji, odnosno registraciji: stara devizna štednja i ratna potraživanja. S tim u vezi i podaci o unutarnjem dugu Federacije odnose se na dug potvrđen do 31.12.2013. godine.

Ukupan vanjski i unutarnji dug u Federaciji BiH, uključujući dug kantona, gradova, općina i javnih preduzeća, sa stanjem na dan 31.12.2013. godine iznosi 5.628,85 mil. BAM ili 31,75% BDP, od čega se 82,99% odnosi na vanjski (4.671,23 mil. BAM) i 17,01% na unutarnji dug (957,62 mil. BAM) i to:

³ Informacije o vanjskom i unutarnjem dugu Federacije Bosne i Hercegovine na dan 31.12.2013. godine

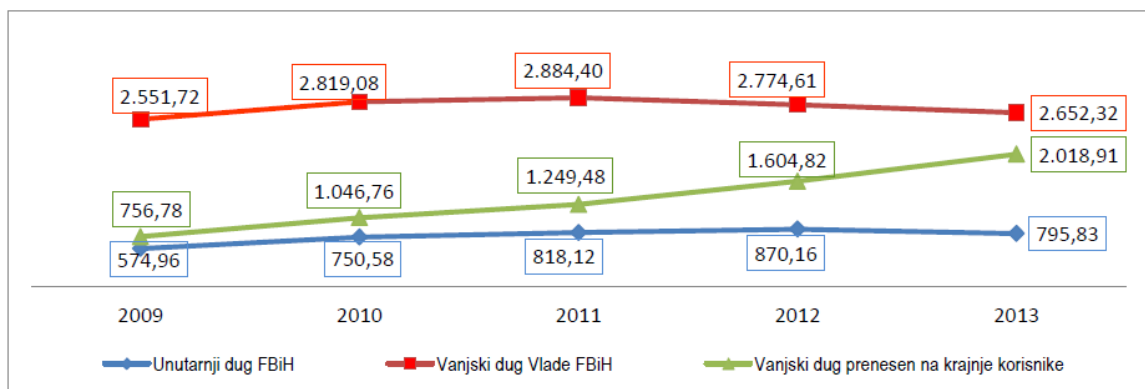
Kategorije duga	Stanje duga
1. Unutarnji dug u FBiH	957.618.119
1.1. Unutarnji dug Federacije BiH	795.832.840
1.1.1. Vrijednosni papiri	764.710.251
a) Dugoročni vrijednosni papiri	714.710.251
Stara devizna štednja	357.900.109
Ratna potraživanja ⁶	186.810.142
Obveznice Federacije	170.000.000
b) Kratkoročni vrijednosni papiri (trezorski zapisi)	50.000.000
1.1.2. Krediti banaka	0
1.1.3. Obaveze bivšeg FMO	12.372.734
1.1.4. Verifikovani Unutarnji dug za koji nisu emitovane obveznice	18.749.855
stara devizna štednja	17.089.435
ratna potraživanja	1.660.420
1.2. Unutarnji dug kantona	113.875.225
Obveznice	0
Kredit	113.875.225
Ostalo	0
1.3. Unutarnji dug općina i gradova	47.910.054
Obveznice	925.000
Kredit banaka	46.985.054
Ostalo	0
2. Vanjski dug u FBiH⁴	4.671.230.019
2.1. Vanjski dug Federacije BiH⁷	2.652.318.436
2.2. Vanjski dug kantona	233.102.725
2.3. Vanjski dug općina i gradova	53.504.550
2.4. Vanjski dug javnih preduzeća i ostalih korisnika	1.732.304.308
UKUPNO dug Federacije BiH	3.448.151.276
UKUPNO dug Kantona	346.977.950
UKUPNO dug općina i gradova	101.414.604
UKUPNO dug javnih preduzeća i ostalih korisnika	1.732.304.308
UKUPNO DUG U FEDERACIJI BIH	5.628.848.138

Slika 2. Stanje duga u Federaciji na dan 31.12.2013. godine u BAM

Ukupan vanjski i unutarnji dug u Federaciji BiH sa stanjem na dan 31.12.2013. godine iznosi 5.628,85 mil. BAM, od čega se na vanjski dug odnosi 4.671,23 mil BAM i na unutarnji 957,62 mil. BAM.

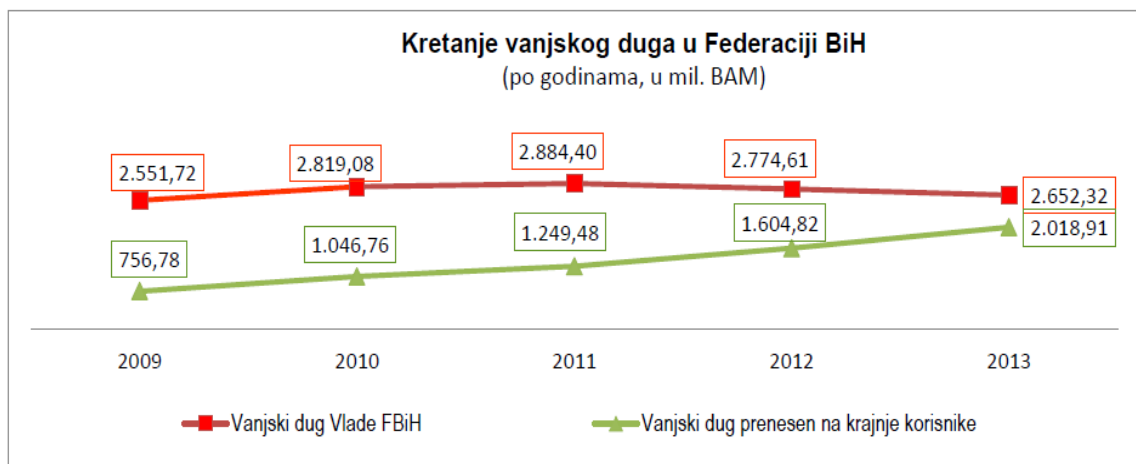
God.	GDP ⁸	Dug u Federaciji BiH				
		Vanjski dug		Unutarnji dug	UKUPNO	Odnos prema GDP
		Ukupni	Od čega stari			
1	2	3	4	5	6 (3+5)	7 (6:2)
2013	17.728	4.671,23	989,87	957,62	5.628,85	31,75%
2012	17.728	4.379,43	1.082,83	981,54	5.360,97	30,24%
2011	17.728	4.133,88	1.181,53	925,93	5.059,81	28,54%
2010	18.700	3.865,84	1.237,15	857,64	4.723,48	25,26%

Slika 3. Stanje duga u Federaciju po godinama (u mil. BAM)

Slika 4. Kretanje vanjskog i unutarnjeg duga u Federaciji BiH po godinama, u mil BAM

Vanjski dug u Federaciji, uključujući dugove krajnjih korisnika, na dan 31.12.2013.godine iznosi 4.671,23 mil. BAM, što je za 291,80 mil. BAM više nego 31.12.2012. godine.

Slika 5. Kretanje vanjskog duga u Federaciji BiH po godinama (u mil. BAM)

Vanjski dug krajnjih korisnika kredita sastavni je dio ukupnog vanjskog duga Federacije BiH i odnosi se na one kredite čije je korištenje, potpisivanjem supsidijarnih sporazuma, Federacija BiH odobrila krajnjim korisnicima, i za koje su krajnji korisnici preuzeli obavezu vraćanja.

Stanje vanjskog duga krajnjih korisnika na dan 31.12.2013. godine iznosi 2.018,91 mil. BAM, što je za 414,09 mil. BAM više u odnosu na prethodnu godinu.

U skladu sa supsidijarnim sporazumima, obaveza krajnjih korisnika je izmirenje dospjele glavnice, kamate i drugih troškova uplatom u Budžet Federacije BiH. Međutim, plaćanje po tom osnovu neki dužnici /krajnji korisnici ne vrše u rokovima utvrđenim otplatnim planovima. Obzirom da Federacija BiH obaveze prema kreditoru mora izmiriti u roku dospjeća, neplaćanje ili zakašnjenje u izmirenju dospjelih obaveza direktno utiče na budžet Federacije.

Način izmirenja obaveza po osnovu vanjskog duga Bosne i Hercegovine kao i način osiguranja prihoda za servisiranje vanjskog duga propisan je Zakonom o uplatama na Jedinствeni račun i raspodjeli prihoda i Zakonom o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine.

Sredstva za izmirenje obaveza po osnovu vanjskog duga osiguravaju se rasporedom prihoda (na podračun za servisiranje vanjskog duga Federacije BiH u korist Budžeta BiH) iz pripadajućeg dijela bruto prihoda od indirektnih poreza za Federaciju BiH ili, za direktne obaveze Federacije BiH po vanjskom dugu, uplatom sa Jedinственog računa Trezora, iz Budžeta Federacije BiH.

Plan otplate obaveza po vanjskom dugu Federacije BiH izrađuje se na bazi projekcije obaveza proisteklih iz zaključenih međunarodnih sporazuma (ugovora) sa kreditorima koje je zaključila Bosna i Hercegovina za relevantni i Federacija Bosne i Hercegovine za direktni dug, procjene povlačenja kredita i kursa valuta u kojima se krediti otplaćuju, uz korektivni faktor od 5%.

Vanjski dug krajnjih korisnika kredita sastavni je dio ukupnog vanjskog duga Federacije BiH i odnosi se na one kredite čije je korištenje, potpisivanjem supsidijarnih sporazuma, Federacija BiH odobrila krajnjim korisnicima, i za koje su krajnji korisnici preuzeli obavezu vraćanja.

U Budžetu Federacije BiH za 2013. godinu za izmirenje obaveza po vanjskom dugu planirano je 508,36 mil. BAM (uključen korektivni faktor), od čega se na troškove korektivnog faktora, koji predstavlja rezervu za neplanirane troškove odnosi 24 mil. BAM. Do 31.12.2013. godine realizirano je 448,18 mil. BAM, što je 92,46% u odnosu na plan. Do ušteda je došlo zbog nižih kamatnih stopa, te zbog nižeg kursa valuta u odnosu na procijenjene.

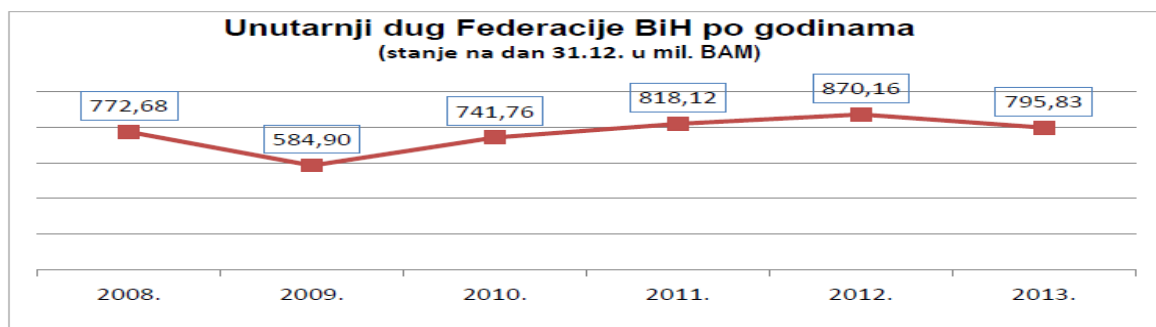
Po Stand-by aranžmanima (III i IV aranžman) zaključenim između Bosne i Hercegovine i Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) za podršku budžetima na svim nivoima u Bosni i Hercegovini, Federaciji BiH je namijenjeno 2/3 kreditnih sredstava.

Prema raspoloživim podacima, konsolidovani dug u Federaciji BiH na dan 31.12.2013. godine iznosi 5.628,85 mil. BAM i za 267,88 mil. BAM veći je od duga u 2012. godini.

	Ugovoreno	Angažovano	Otplaćena glavnica	Stanje duga
Stand-by aranžman III	493,27	493,27	233,07	260,20
Stand-by aranžman IV ¹⁴	308,29	308,29	0	308,29
UKUPNO	801,56	801,56	233,07	568,49

Slika 6. Zaduženje Federacije po Stand- by aranžmanima (u mil. BAM)

Stanje unutarnjeg duga na dan 31.12.2013. godine iznosi 795,83 mil. BAM, i za 74,33 mil. BAM manji je nego 2012. godine.

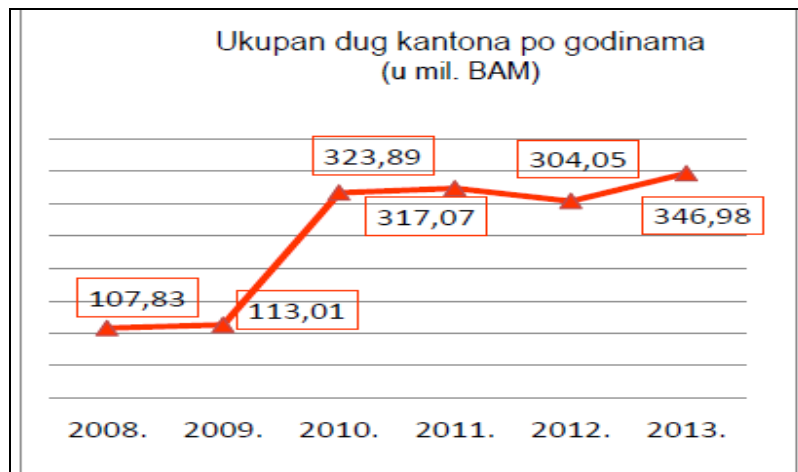

Slika 7. Unutarnji dug Federacije BiH po godinama (u mil. BAM)

Dug kantona u Federaciji BiH po osnovu kreditnog zaduženja iznosi 346,98 mil. BAM, od čega se na vanjski dug odnosi 233,10 mil. BAM, a na unutanji dug 113,88 mil. BAM.

Kanton	Vanjski dug	Unutanji dug	Ukupno	Ino garancije	Unutanje garancije
Sarajevo	77,48	87,30	164,78		44,99
Tuzlanski	47,99	0	47,99		5,67
Zeničko-dobojski	15,00	0,64	15,64		0
Hercegovačko-neretvanski	26,80	9,50	36,30		39,72
Zapadno-hercegovački	10,76	7,99	18,75		21,18
Kanton 10	7,11	0	7,11	0,88	0
Unsko-sanski	17,69	3,23	20,92		0
Posavski	6,87	5,22	12,09		0
Srednjobosanski	6,00	0	6,00		9,77
Bosansko-podrinjski	17,40	0	17,40		0
Ukupno	233,10	113,88	346,98	0,88	121,33

Slika 8. Dug i garancija Kantona u Federaciji na dan 31.12.2013. godine (u mil. BAM)

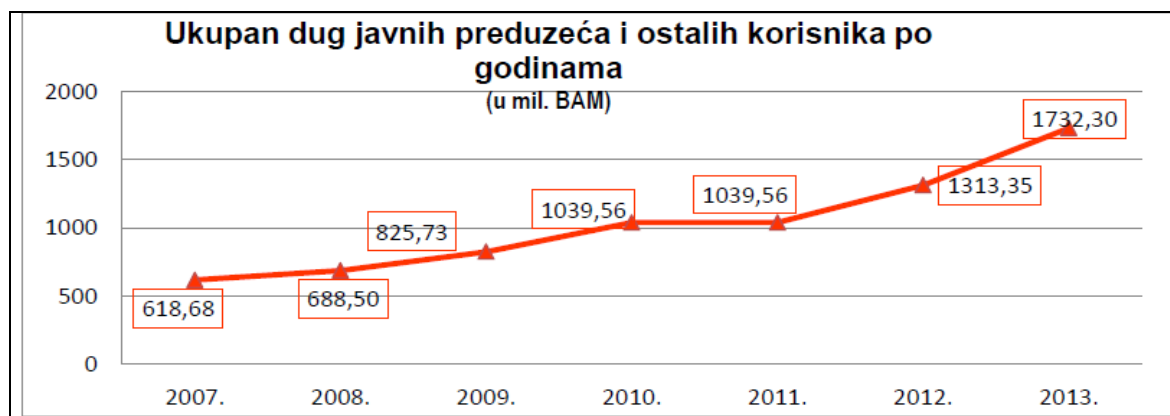

Slika 9. Ukupan dug kantona po godinama (u mil. BAM)

Dug općina i gradova u Federaciji BiH veći je nego 2012. godine i iznosi 101,41 mil. BAM, od čega je unutanji dug općina 46,98 mil. BAM što predstavlja povećanje za 4,00 mil BAM u odnosu na prošlu godinu, dok vanjski dug iznosi 41,58 mil BAM. Potencijalne obaveze općina po osnovu izdanih garancija iznose 27,89 mil. BAM, od čega se na unutanje garancije odnosi 15,99 mil. BAM i 11,90 mil. BAM na vanjske.

Prema raspoloživim podacima, dug gradova u Federaciji BiH u cjelosti se odnosi na vanjsko zaduženje Grada Mostara i iznosi 11,92 mil. BAM.

Vanjski dug javnih preduzeća i ostalih korisnika u FBiH, prema raspoloživim podacima, na dan 31.12.2013. godine iznosi 1.732,30 mil. BAM, od čega se na dug javnih preduzeća u većinskom vlasništvu Vlade Federacije BiH odnosi 1.552,64 mil. BAM.

Slika 10. Ukupan dug javnih preduzeća i ostalih korisnika po godinama (mil. BAM)

Zaduženost u Federaciji BiH u okviru je maastrichtskih kriterija. Prema projekcijama, obaveze za servisiranje vanjskog duga u 2015. godini blago padaju, da bi nakon toga ponovno rasle i u 2017. godini iznose 578,37 mil. BAM što je 15,51% u odnosu na projekciju konsolidiranih prihoda Federacije i Kantona iz prethodne godine.

Učešće servisiranja vanjskog duga koji nije supsidijarno prenesen na krajnje korisnike u ukupnoj obavezi Federacije se postupno smanjuje.

Servis unutarnjeg dugoročnog duga Federacije BiH ima značajno učešće u ukupnim godišnjim obavezama, a u 2015. godini premašuje servisiranje vanjskog duga Vlade Federacije.

Dinamika zaduživanja, namjena kredita te dugoročni problem deficita tekućeg računa platnog bilansa nalaže potrebu stalnog praćenja duga uz zaduživanje kod međunarodnih finansijskih institucija pod koncesionim uslovima (niska kamatna stopa, duži rok otplate i grace period od 4-6 godina).

Također, novo zaduživanje bi trebalo biti povezano sa projektima koji bi doprinijeli ubrzanju reformi, kao osnove za dalji privredni rast. Donošenje svake pojedinačne odluke o novom zaduženju pretpostavlja nužnu analizu makroekonomskih tokova i njihove osjetljivosti u kontekstu svakog novog zaduživanja i njihovih implikacija na BDP.

Prema stanju vanjskog i unutarnjeg duga, odnos ukupnog duga u Federaciji BiH prema BDP-u je u periodu od 2005. do 2008. godine imao tendenciju pada, te je sa 48,09% (2005. godine), opadao do 27,52% (2007. godine), da bi na kraju 2008. godine imao blagi pad (na 27,11%), a, uz konstatni rast od 2009. godine (27,70%), 31.12.2013. godine dostigao vrijednost od 31,75%.

Obzirom da se dio unutarnjeg duga odnosi na zakonom preuzete obaveze koje se izmiruju u skladu sa dostavljenim sudskim presudama (vojničke plaće i dobavljači bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske FBiH, te ratna potraživanja) ili vremenom verifikacije (stara devizna štednja), projekcija servisiranja unutarnjeg duga ne sadrži gotovinsko plaćanje tih obaveza.

Upravljanje dugom, s ciljem održavanja duga na istom nivou ili smanjenja njegovog učešća u BDP-u, većeg učešća zaduživanja po modelu garancija, te kontinuiranog razvoja i unaprijeđenje domaćeg tržišta vrijednosnih papira, u narednom periodu bi trebao biti jedan od prioriteta u Federaciji.

Federacija Bosne i Hercegovine ^{4 5}

Nakon laganog izlaska iz globalne ekonomske krize koja je posljednjih godina uzrokovala pad ekonomskih aktivnosti u FBiH, na osnovu prikupljenih statističkih podataka može se reći da su kretanja u bh ekonomiji početkom 2014. godine imala trend rasta.

Međutim, nezapamćene majske padavine rezultirale su najgorim poplavama u regionu u posljednjih 100 godina. U Bosni i Hercegovini, u poplavama je poginulo više od 20 ljudi, 90.000 je i dalje raseljenih, a štete u cijeloj regiji se procjenjuju u milijardama dolara.

Prema procjenama Svjetske banke, poplave u BiH su koštale oko 15% ukupnog GDP-a. Pozitivan rast ekonomije nije nastavljen nakon majskih poplava, ali se u pojedinim sektorima u posljednjem kvartalu 2014. godine bilježio blagi porast.

Sveukupno gledano, raspoloživi pokazatelji ukazuju na blagi rast ekonomskih aktivnosti u 2014. godini no, politička situacija, i u velikoj mjeri odsustvo strukturnih reformi i dalje sprečava brži ekonomski rast FBiH privrede.

Prema izračunu indeksa razvijenosti FZZPR-a u 2014. godini na 1. mjestu po rangui razvijenosti i dalje je Kanton Sarajevo dok je posljednje 10. mjesto i dalje zadržao Posavski kanton.

Prema procjeni Federalnog zavoda za programiranje razvoja, u 2014. godini u Federaciji BiH, GDP iznosi 17.160 mil. KM, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 1,5 % (GDP u 2013. godini iznosio je 16.914 mil. KM), dok GDP-a po glavi stanovnika (prisutni broj stanovnika) u FBiH iznosi 7.344 KM i veći je za 1,5 % u odnosu na prethodnu godinu.

Najveći GDP je procjenjen i dalje u Kantonu Sarajevo u iznosu od 6.208 mil. KM, dok je najmanji u Posavskom kantonu u iznosu od 223 mil. KM.

Najveći GDP/PC (per capita) procjenjuje se u Kantonu Sarajevo u iznosu od 13.955 KM, a najmanji u Unsko - sanskom kantonu u iznosu od 4.419 KM.

Najveće učešće GDP-a u ukupnom GDP-u FBiH u 2014. godini ima Sarajevski kanton sa 36,2%, a najmanje Posavski i Bosansko podrinjski sa 1,3%.

Procjenjeni bruto domaći proizvod (FBiH) i GDP po glavi stanovnika po kantonima dati su u slijedećoj tabeli:

⁴ Federalni zavod za statistiku, Mjesečni statistički pregledi Federacije Bosne i Hercegovine za 2014. i 2015. godinu.

⁵ Federalni zavod za programiranje razvoja, Makroekonomski pokazatelji po kantonima FBiH 2014. godinu, maj 2015. godine

Kanton	Stanovništvo (prisutno)	GDP u hilj. KM	GDP/PC u KM (po glavi stan.)	GDP/PC u KM (po glavi stan.) FBiH = 100
Unsko - sanski	287.361	1.269.827	4.419	60,2
Posavski	38.669	223.077	5.769	78,6
Tuzlanski	499.144	2.676.929	5.363	73,0
Zeničko - dobojski	397.813	2.436.695	6.125	83,4
Bosansko - podrinjski	32.390	226.509	6.993	95,2
Srednjobosanski	252.573	1.304.147	5.163	70,3
Hercegovačko - neretvanski	224.029	1.888.180	8.428	114,8
Zapadno - hercegovački	81.527	497.634	6.104	83,1
Kanton Sarajevo	444.851	6.207.821	13.955	190,0
Kanton 10	78.365	428.995	5.474	74,5
Federacija BiH	2.336.722	17.159.815	7.344	100,0

Slika 11. Bruto domaći proizvod (GDP) po kantonima u 2014. godini

Prema statističkim podacima u 2014. godini došlo je do neznatnog povećanja obima industrijske proizvodnje tako da je zabilježen blagi rast ukupne industrijske proizvodnje u procentu od 0,1%.

Struktura industrijske proizvodnje u 2014. godini se nije značajnije promijenila u odnosu na prethodnu godinu tako da i dalje najveće učešće ima prerađivačka industrija (63,1%), proizvodnja električne energije (23,2%) i rudarstvo (13,7%).

Ukupnom rastu industrijske proizvodnje najviše doprinosi rast ostvaren u prerađivačkoj industriji za 3,7%.

Najveći pad industrijske proizvodnje ostvaren je u oblasti proizvodnje i snabdijevanju/opskrbi električnom energijom i plinom za 10,1%.

Gledano po kantonima najveće učešće u fizičkom obimu industrijske proizvodnje u FBiH ima i dalje Tuzlanski kanton sa 32,0 % a najmanje Posavski kanton sa 1,0%.

Najveći doprinos rastu ukupne industrijske proizvodnje FBiH daje Bosansko-podrinjski (17,0%), Zapadno-hercegovački (9,5%), Posavski (7,5%) i Tuzlanski kanton (4,2%).

Učešće fizičkog obima industrijske proizvodnje po kantonima u industrijskoj proizvodnji Federacije, i rast fizičkog obima industrijske proizvodnje FBiH u 2014. godini daju se u slijedećoj tabeli:

Kanton	Struktura u %		<u>2013</u>	<u>2014</u>
	2013	2014	2012	2013
Unsko - sanski	3,3	3,4	118,7	103,4
Posavski	0,9	1,0	67,7	107,5
Tuzlanski	30,5	32,0	102,7	104,2
Zeničko - dobojski	19,7	19,0	102,0	95,9
Bosansko - podrinjski	1,0	1,2	127,0	117,0
Srednjobosanski	7,5	7,9	123,3	104,9
Hercegovačko - neretvanski	10,8	9,0	115,7	82,5
Zapadno - hercegovački	2,0	2,2	85,8	109,5
Kanton Sarajevo	22,4	22,4	99,3	99,2
Kanton 10	1,9	1,8	79,4	95,7
Federacija BiH	100,0	100,0	107,4	100,1

Slika 12. Industrijska proizvodnja po kantonima

U 2014. godini u Federaciji BiH ostvaren je izvoz u ukupnom iznosu od 5.779 mil. KM što je za 4,2% više u odnosu na izvoz u 2013. godini.

Najveće učešće u izvozu Federacije BiH ima Zeničko – dobojski kanton sa 28,9%, dok najmanje učešće ima Kanton 10 sa svega 1,4%.

Povećanje izvoza je zabilježeno u svim kantonima FBiH, najviše u Zapadno-hercegovačkom za 33,7% u odnosu na prethodnu godinu, osim u Hercegovačko-neretvanskom gdje je ostvareno značajno smanjenje izvoza u odnosu na prethodnu godinu za 16,8%, kao i u Kantonu 10 za 1,7%.

U 2014. godini u Federaciji BiH ostvaren je uvoz u ukupnom iznosu od 10.354 mil. KM ili 5,3% više u odnosu na 2013. godinu.

Najveće učešće u uvozu Federacije BiH i dalje ima Sarajevski kanton sa 35,7% i Zeničko-dobojski 15,6%, dok najmanje učešće ima Bosansko-podrinjski kanton sa svega 1,0%.

Povećanje uvoza je zabilježeno u svim kantonima FBiH, najviše u Bosansko-podrinjskom za 14,4%, osim u Hercegovačko-neretvanskom gdje je ostvareno značajno smanjenje uvoza u odnosu na prethodnu godinu za 10,1%, kao i u Kantonu 10 za 9,4%.

Procenat pokrivenosti uvoza izvozom u 2014. godini iznosio je 55,8 % i manji je za 1,0 % u odnosu na 2013. godinu kada je pokrivenost iznosila 56,4%.

Učešće Federacije BiH u ukupnom izvozu BiH za 2014. godinu iznosilo je 66,5% što je više za 0,5% u odnosu na prethodnu godinu, a u ukupnom uvozu 63,8% ili manje za 1,4% u odnosu na 2013. godinu.

Trgovinski deficit Federacije BiH u 2014. godini ostvaren je u iznosu od 4.575 mil. KM i bilježi značajno povećanje za 6,8 % u odnosu na vanjskotrgovinski deficit za isti period prošle godine.

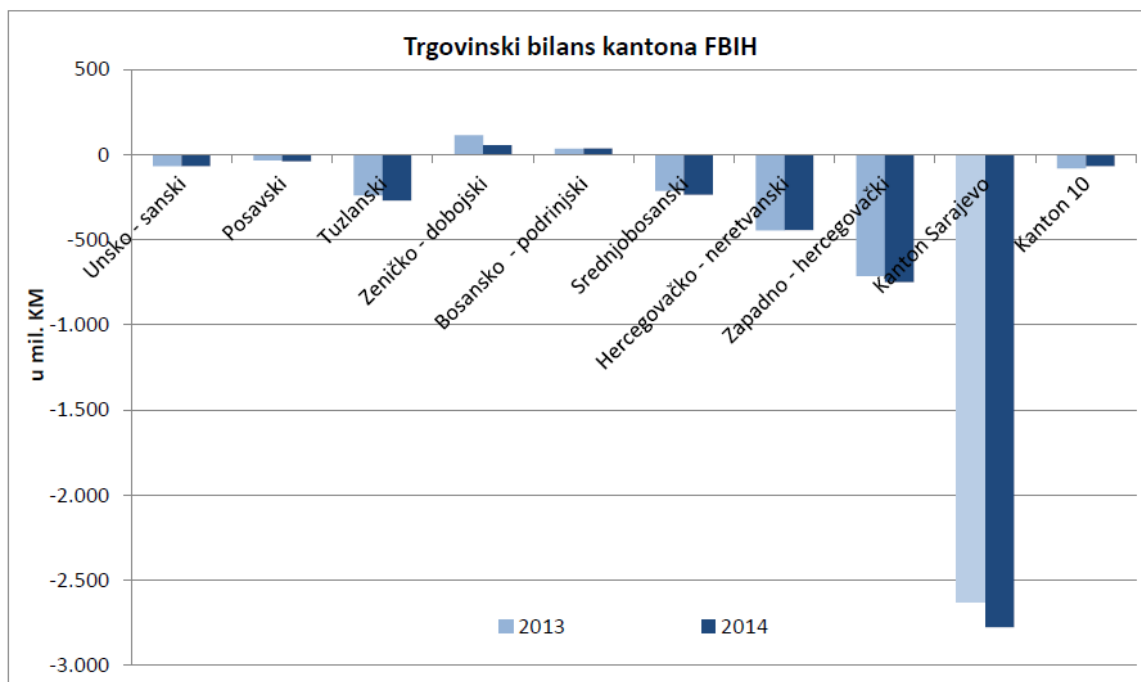
Povećanje deficita zabilježeno je u većini kantona FBiH pri čemu i dalje najveći trgovinski deficit, iako smanjen u odnosu na prethodnu godinu, ima Kanton Sarajevo (2.775 mil. KM), sa učešćem od 60,8% u ukupnom deficitu Federacije, dok je suficit i ove godine zabilježen samo u dva kantona i to u Zeničko-dobojskom (54 mil. KM) i Bosansko-podrinjskom kantonu (35 mil. KM).

Učešće trgovinskog deficita u BDP-u FBiH u 2014. godini iznosi 26,7%, što predstavlja povećanje u odnosu na prethodnu godinu, kad je učešće deficit u BDP-u iznosilo 25,4%.

Izvoz i uvoz, pokrivenosti uvoza izvozom i trgovinski deficit roba daju se u slijedećoj tabeli:

Kanton	Vrijednost u hilj. KM		Indeks 2014/2013		Pokrivenost uvoza izvozom u %	Trgovinski bilans (deficit) u hilj. KM
	Izvoz	Uvoz	Izvoz	Uvoz		
Unsko - sanski	224.207	293.580	106,5	105,1	76,4	-69.373
Posavski	90.946	129.593	101,1	103,6	70,2	-38.648
Tuzlanski	1.127.712	1.398.583	109,6	110,3	80,6	-270.871
Zeničko - dobojski	1.667.912	1.613.576	103,9	108,0	103,4	54.336
Bosansko - podrinjski	136.183	100.888	112,5	114,4	135,0	35.295
Srednjobosanski	579.077	815.613	108,8	109,2	71,0	-236.536
Hercegovačko - neretvanski	552.268	996.709	83,2	89,9	55,4	-444.441
Zapadno - hercegovački	398.466	1.148.064	133,7	113,3	34,7	-749.598
Kanton Sarajevo	917.503	3.692.006	100,1	104,1	24,9	-2.774.503
Kanton 10	79.334	148.021	98,3	90,6	53,6	-68.687
Federacija BiH	5.778.901	10.353.991	104,2	105,3	55,8	-4.575.090

Slika 13. Vanjskotrgovinska razmjena po kantonima u 2014. godini

Slika 14. Trgovinski bilans kantona FBiH

Na kraju 2014. godine zabilježen je blagi rast broja zaposlenih. Prosječan broj zaposlenih u 2013. godini iznosio je 435.113, a u 2014. godini se povećao na 443.587, što je više za 8.474 ili 1,9% u odnosu na 2013. godinu.

U strukturi zaposlenih, 19,0% čine zaposleni u prerađivačkoj industriji, 17,7 % u trgovini i 10,9% u javnoj upravi.

Najveće povećanje zaposlenih je u prerađivačkoj industriji za 4.592 ili 5,8%, dok je najveći pad zaposlenih zabilježen u rudarstvu za 289 ili 2,1%. Rast broja zaposlenih zabilježen je u djelatnostima pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo), kao u djelatnostima umjetnosti, zabave i rekreacije.

Stepen zaposlenosti stanovništva u Federaciji BiH u 2014. godini po EU metodologiji, tačnije po metodologiji Međunarodne organizacije rada (ILO) - (broj zaposlenih u odnosu na radno sposobno stanovništvo) iznosi 27,5 % što je u odnosu na prethodnu godinu više za 1,6%.

Prema Anketi o radnoj snazi 2014. koja je provedena po preporukama i definicijama ILO organizacije i zahtjevima Statističkog ureda EU (EUROSTAT) stopa zaposlenosti u FBiH u 2014 godini iznosi 30,2%.

Broj zaposlenih, stepen zaposlenosti kao i stepen aktivnosti stanovništva po kantonima daje se u slijedećem pregledu:

Općine	Prosječan broj zaposlenih 2	Radno sposobno 3	Radna snaga 4	Stepen zaposlenosti u % 5	Stepen aktivnosti u % 6
Unsko - sanski	32.155	202.067	78.496	15,9	38,8
Posavski	5.660	26.881	11.238	21,1	41,8
Tuzlanski	81.588	352.830	180.385	23,1	51,1
Zeničko - dobojski	69.668	278.589	140.130	25,0	50,3
Bosansko - podrinjski	6.458	22.061	10.094	29,3	45,8
Srednjobosanski	40.745	172.119	82.549	23,7	48,0
Hercegovačko - neretvanski	48.245	150.295	82.063	32,1	54,6
Zapadno - hercegovački	16.415	54.418	27.389	30,2	50,3
Kanton Sarajevo	125.184	301.456	196.599	41,5	65,2
Kanton 10	9.469	51.002	18.909	18,6	37,1
Federacija BiH	443.587	1.611.718	835.852	27,5	51,9

Slika 15. Stepen zaposlenosti po kantonima u 2014. godini

Na evidencijama službi za zapošljavanje dana 31.12.2014. godine u Federaciji BiH je bilo registrovano 392.265 nezaposlenih lica što je više za 323 ili 0,1% u odnosu na 2013. godinu. Od ukupnog broja nezaposlenih, njih 173.062 ili 44,1% prvi put traži zaposlenje, što je više za 1,6% u odnosu na prethodnu godinu.

Od ukupnog broja nezaposlenih 269.242 (66,7%) je stručnih, a 123.023 (31,4%) nestručnih osoba. Od ukupnog broja nezaposlenih najviše ja KV (134.137 ili 34%) i NKV (114.458 ili 30%) radnika.

Najveće smanjenje broja nezaposlenih zabilježeno je kod visoko kvalifikovanih radnika (VKV) za 11,2 %, dok je broj nezaposlenih sa srednjom stručnom spremom (SSS) povećan za 2,8 % u odnosu na prethodnu godinu.

Najveći broj nezaposlenih registriran je u Tuzlanskom kantonu (98.797 ili 25,2% od ukupnog broja nezaposlenih u FBiH), u Kantonu Sarajevo (71.415 ili 18,2%) i u Zeničko-dobojskom kantonu (70.462 ili 18,0%).

Najmanji broj nezaposlenih osoba registrovan je u Bosansko-podrinjskom kantonu (3.636 ili 0,9%) od ukupnog broja nezaposlenih u FBiH.

Najveće povećanje broja nezaposlenih registrirano je u Sarajevskom i Bosansko-podrinjskom kantonu (1,5%), dok je najveće smanjenje broja nezaposlenih ostvareno u Zapadno-hercegovačkom (4,7%) i Hercegovačko-neretvanskom kantonu (3,9) u odnosu na prethodnu godinu.

Stepen nezaposlenosti FBiH po EU metodologiji, tačnije po metodologiji Međunarodne

organizacije rada (ILO) - (broj nezaposlenih u odnosu na radno sposobno stanovništvo) iznosi 46,9% i u odnosu na prethodnu godinu smanjio se za 1,0%.

Prema Anketi o radnoj snazi 2014. koja je provedena po preporukama i definicijama ILO organizacije i zahtjevima Statističkog ureda EU (EUROSTAT) stopa nezaposlenosti u FBiH u 2014. godini iznosi 28,6%.

Registrovani broj lica koja traže zaposlenje i stepen nezaposlenosti po kantonima daje se u slijedećoj tabeli:

Općine	Broj nezaposlenih	Radna snaga 7	Stepen nezaposlenosti u % 8
Unsko - sanski	46.341	78.496	59,0
Posavski	5.578	11.238	49,6
Tuzlanski	98.797	180.385	54,8
Zeničko - dobojski	70.462	140.130	50,3
Bosansko - podrinjski	3.636	10.094	36,0
Srednjobosanski	41.804	82.549	50,6
Hercegovačko - neretvanski	33.818	82.063	41,2
Zapadno - hercegovački	10.974	27.389	40,1
Kanton Sarajevo	71.415	196.599	36,3
Kanton 10	9.440	18.909	49,9
Federacija BiH	392.265	835.852	46,9

Slika 16. Stepenn nezaposlenosti po kantonima u 2014. godini

U 2014. godini u FBiH prosječna mjesečna isplaćena neto plaća iznosila je 833 KM ili 0,2% manje u odnosu na prethodnu godinu. Najviša prosječna neto plaća je u Kantonu Sarajevo (1.036 KM), a najmanja u Srednjobosanskom kantonu (678 KM).

Najveće povećanje prosječne mjesečne plate zabilježeno je u Unsko-sanskom kantonu za 2,9%, dok je najveće smanjenje zabilježeno u Srednjobosanskom i Hercegovačko-neretvanskom kantonu za 2,8%.

Najveće povećanje plate u odnosu na prethodnu godinu zabilježeno je u djelatnostima poljoprivrede, šumarstva i ribolova za 5,0%, dok je najveće smanjenje plaće zabilježeno u djelatnostima umjetnosti, zabave i rekreacije za 8,6%.

Plaće po kantonima daju se u slijedećoj tabeli:

Kanton	Prosječna neto plaća u KM	Učešće FBiH = 100
Unsko - sanski	797	95,6
Posavski	693	83,2
Tuzlanski	739	88,6
Zeničko - dobojski	726	87,1
Bosansko - podrinjski	751	90,1
Srednjobosanski	678	81,4
Hercegovačko - neretvanski	866	103,9
Zapadno - hercegovački	781	93,7
Kanton Sarajevo	1 036	124,4
Kanton 10	840	100,9
Federacija BiH	833	100,0

Slika 17. Prosječna neto plaća po kantonima u 2014. godini

ZE-DO Kanton⁶

Prema procjeni Federalnog zavoda za programiranje razvoja, u 2014. godini u Federaciji BiH, GDP iznosi 17.160 mil. KM, (uključena neregistrirana ekonomija – NOE) što je u odnosu na prethodnu godinu više za 1,5 % (GDP u 2013. godini je iznosio 16.914 mil. KM), dok GDP-a po glavi stanovnika (prisutni broj stanovnika) u FBiH iznosi 7.344 KM i veći je za 1,5 % u odnosu na prethodnu godinu.

U Zeničko - dobojskom kantonu procjenjuje se da je u 2014. godini ostvaren GDP u iznosu od 2.437 mil. KM, što u odnosu na GDP Federacije iznosi 14,2%. Procjena GDP-a po glavi stanovnika (prisutni broj stanovnika) u Zeničko dobojskom kantonu iznosi 6.125 KM ili 83,4% od prosjeka Federacije.

U slijedećoj tabeli je pregled GDP-a po općinama u kantonu:

Općine	Stanovništvo (prisutno)	GDP u hilj. KM	GDP/PC u KM (po glavi stan.)	GDP/PC u KM (po glavi stan.) FBiH = 100
Breza	13.787	102.959	7.468	101,7
Doboj - Jug	4.939	17.159	3.474	47,3
Kakanj	43.066	326.037	7.571	103,1
Maglaj	23.267	85.799	3.688	50,2
Olovo	11.546	6.864	5.945	81,0
Tešanj	48.629	205.918	4.234	57,7
Usora	6.839	17.159	2.509	34,2
Vareš	9.877	120.119	12.161	165,6
Visoko	40.156	274.557	6.837	93,1
Zavidovići	37.614	188.758	5.018	68,3
Zenica	127.034	96.095	7.565	103,0
Žepče	31.059	6.864	221	30,1
Zeničko - dobojski	397.813	2.436.695	6.125	83,4
FBiH	2.336.722	17.159.815	7.344	100,0

Slika 18. Bruto domaći proizvod u kantonu u 2014. godini

⁶ Federalni zavod za programiranje razvoja, Makroekonomski pokazatelji po kantonima FBiH 2014. godine

U 2014. godini u FBiH ostvaren je rast fizičkog obima industrijske proizvodnje po stopi od 0,1%. Učešće fizičkog obima industrijske proizvodnje u Zeničko-dobojskom kantonu u industrijskoj proizvodnji Federacije BiH iznosilo je 19,7%, dok je u ovom kantonu ostvaren pad fizičkog obima industrijske proizvodnje za 4,1%.

	2014/2013	
	Federacija BiH	Zeničko - dobojski
INDUSTRIJA - UKUPNO	100,1	95,9
PREMA GLAVNIM INDUSTRIJSKIM GRUPACIJAMA		
Intermedijarni proizvodi	106,5	97,8
Energija	93,3	89,6
Kapitalni proizvodi	98,5	107,1
Trajni proizvodi za široku potrošnju	95,0	32,9
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	102,4	99,4
PREMA PODRUČJIMA I OBLASTIMA KD-a		
Vađenje ruda i kamena	98,7	97,7
Prerađivačka industrija	103,7	97,8
Proizvodnja i snabdijevanje/opskrba električnom energijom i plinom	89,9	85,5

Slika 19. Indexi industrijske proizvodnje prema GIC, KD BiH 2010 u 2014. godini

U 2014. godini u Federaciji BiH ostvaren je izvoz u iznosu od 5.779 mil. KM što je za 4,2% više u odnosu na izvoz u 2013. godini, dok je u ZDK izvoz iznosio 1.668 mil. KM ili 3,9% više u odnosu na prethodnu godinu. Izvoz ZDK učestvuje u ukupnom izvozu FBiH sa 28,9%.

U 2014. godini u Federaciji BiH ostvaren je uvoz u iznosu od 10.354 mil. KM ili 5,3% više u odnosu na 2013. godinu, dok je u ZDK uvoz iznosio 1.614 mil. KM ili 8,8 % više u odnosu na prethodnu godinu.

Uvoz ZDK učestvuje u ukupnom uvozu FBiH sa 15,6%. Procenat pokrivenosti uvoza izvozom u 2014. godini u FBiH iznosio je 55,8 % a u ZDK 103,4%.

Općine	Vrijednost u hilj.KM		Učešće u %		Pokrivenost uvoza izvozom u %	Trgovinski bilans u hilj. KM (deficit)
	Izvoz	Uvoz	Izvoz	Uvoz		
Breza	7.694	39.157	0,1	0,4	19,7	-31.463
Doboj - Jug	10.584	47.294	0,2	0,5	22,4	-36.710
Kakanj	13.369	117.957	0,2	1,1	11,3	-104.588
Maglaj	127.046	53.141	2,2	0,5	239,1	73.905
Olovo	29.650	27.208	0,5	0,3	109,0	2.442
Tešanj	352.873	310.373	6,1	3,0	113,7	42.500
Usora	14.793	12.372	0,3	0,1	119,6	2.421
Vareš	8.046	3.355	0,1	0,0	239,8	4.691
Visoko	522.139	558.508	9,0	5,4	93,5	-36.369
Zavidovići	40.347	23.053	0,7	0,2	175,0	17.294
Zenica	477.222	345.553	8,3	3,3	138,1	131.669
Žepče	64.147	75.605	1,1	0,7	84,8	-11.458
Zeničko - dobojski	1.667.912	1.613.576	28,9	15,6	103,4	54.336
Federacija BiH	5.778.901	10.353.991	100,0	100,0	55,8	-4.575.090

Slika 20. Vanjskotrgovinska razmjena po općinama u kantonu u 2014. godini

U 2014. godini u FBiH ostvaren je prosječan broj zaposlenih u iznosu od 443.587, što je u odnosu na isti period prethodne godine više za 1,9% ili 8.474.

U ZDK zaposlenost je iznosila 69.668 što je u odnosu na prethodnu godinu više za 1.114 ili 1,6%. Broj zaposlenih u ZDK učestvuje u ukupnom broju zaposlenih u FBiH sa 15,7%.

Stepen zaposlenosti u ZDK po EU metodologiji, tačnije po metodologiji Međunarodne organizacije rada (ILO) iznosi 25,0% što je u odnosu na prethodnu godinu više za 1,3%.

Broj zaposlenih i stepen zaposlenosti po općinama u ZDK kantonu u 2014. godini daju se u slijedećem pregledu:

Općine	Prosječan broj zaposlenih ²	Radno sposobno ³	Radna snaga ⁴	Stepen zaposlenosti u % ⁵	Stepen aktivnosti u % ⁶
Breza	2.934	9.663	4.916	30,4	50,9
Doboj - Jug	959	3.564	1.971	26,9	55,3
Kakanj	6.768	30.801	13.786	22,0	44,8
Maglaj	3.621	16.039	8.762	22,6	54,6
Olovo	1.771	7.857	3.735	22,5	47,5
Tešanj	10.078	35.490	17.930	28,4	50,5
Usora	723	4.708	1.715	15,4	36,4
Vareš	1.320	6.359	2.633	20,8	41,4
Visoko	8.581	28.026	16.404	30,6	58,5
Zavidovići	3.642	26.440	11.046	13,8	41,8
Zenica	24.694	87.892	47.664	28,1	54,2
Žepče	4.577	21.750	9.568	21,0	44,0
Zeničko - dobojski	69.668	278.589	140.130	25,0	50,3
Federacija BiH	443.587	1.611.718	835.852	27,5	51,9

Slika 21. Stepen zaposlenosti po kantonima u općinama u 2014. godini

Registrovan broj nezaposlenih u FBiH sa stanjem na dan 31.12.2014. godine iznosi 392.265, što je više za 0,1% u odnosu na 2013. godinu.

Registrovana nezaposlenost u ZDK u 2014. godini na kraju decembra iznosila je 70.462 lica koja traže zaposlenje, što je manje za 316 ili 0,4% u odnosu na prethodnu godinu.

Broj nezaposlenih u ukupnom broju nezaposlenih u FBiH iznosi 18,0%. Stepen nezaposlenosti u odnosu na radnu snagu u FBiH u 2014. godini iznosio je 46,9%, a u ZDK 50,3%.

U slijedećoj tabeli je pregled nezaposlenih po općinama u ZDK u 2014. godini:

Općine	Broj nezaposlenih	Radna snaga ⁷	Stepen nezaposlenosti u % ⁸
Breza	1.982	4.916	40,3
Doboj - Jug	1.012	1.971	51,3
Kakanj	7.018	13.786	50,9
Maglaj	5.141	8.762	58,7
Olovo	1.964	3.735	52,6
Tešanj	7.852	17.930	43,8
Usora	992	1.715	57,8
Vareš	1.313	2.633	49,9
Visoko	7.823	16.404	47,7
Zavidovići	7.404	11.046	67,0
Zenica	22.970	47.664	48,2
Žepče	4.991	9.568	52,2
Zeničko - dobojski	70.462	140.130	50,3
Federacija BiH	392.265	835.852	46,9

Slika 22. Stepenn nezaposlenosti po kantonima u općinama u 2014. godini

U 2014. godini u FBiH prosječna mjesečna isplaćena neto plaća iznosila je 833 KM ili 0,2% manje u odnosu na prethodnu godinu.

U ZDK prosječna plaća iznosila je 726 KM što je manje za 0,8% u odnosu na 2013. godini i što je 87,1% u odnosu na prosjek FBiH.

Plaće u ZDK po općinama u 2014. godini su u slijedećoj tabeli:

Općine	Prosječna neto plaća u KM	Učešće FBiH = 100
Breza	845	101,4
Doboj - Jug	539	64,7
Kakanj	980	117,6
Maglaj	651	78,2
Olovo	602	72,3
Tešanj	571	68,5
Usora	730	87,6
Vareš	687	82,5
Visoko	532	63,9
Zavidovići	630	75,6
Zenica	834	100,1
Žepče	559	67,1
Zeničko - dobojski	726	87,1
Federacija BiH	833	100,0

Slika 23. Prosječna neto plaća u kantonima u 2014. godini

Prema statističkim podacima ukupan broj poslovnih subjekata u FBiH na dan 31.12.2014. godine iznosio je 101.475 i viši je za 0,2 % u odnosu na prethodnu godinu.

Ukupan broj poslovnih subjekata u ZDK iznosio je 12.367 i manji je za 306 ili 2,4% u odnosu na prethodnu godinu. Broj poslovnih subjekata u ZDK učestvuje u ukupnom broju poslovnih subjekata u Federaciji BiH sa 12,2%.

Broj registrovanih pravnih osoba iznosio je 51.875 u Federaciji BiH, što je više za 1.250 ili 2,5% u odnosu na 2013. godinu, dok je u ZDK broj registrovanih iznosio 6.085, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 106 ili 1,8%.

Broj registrovanih pravnih osoba u ZDK učestvuje u ukupnom broju registrovanih pravnih osoba u Federaciji BiH sa 11,7%.

Broj registrovanih fizičkih lica – obrtnika sa stanjem na dan 31.12.2014. godine iznosio je 49.600 u FBiH, što je manje za 1.095 ili 2,2% u odnosu na prethodnu godinu, dok je u ZDK broj registrovanih obrtnika iznosio 6.282 što je manje za 412 ili 6,2% u odnosu na 2013. godinu.

Broj registrovanih fizičkih lica-obrtnika u ZDK učestvuje u ukupnom broju registrovanih fizičkih lica - obrtnika u Federaciji BiH sa 12,7%.

Broj registrovanih poslovnih subjekata u ZDK po općinama daje se u slijedećoj tabeli:

stanje 31. 12. 2014.

Općine	Broj preduzeća			
	Ukupno	Pravna lica	U sastavu pravnih lica	Fizička lica obrtnici
Breza	432	211	155	221
Doboj - Jug	270	141	90	129
Kakanj	1.044	473	310	571
Maglaj	659	327	201	332
Olovo	301	166	105	135
Tešanj	1.663	843	460	820
Usora	230	156	59	74
Vareš	369	170	121	199
Visoko	1.994	777	497	1.217
Zavidovići	778	414	290	364
Zenica	3.764	1.897	1.313	1.867
Žepče	863	510	351	353
Zeničko-dobojski	12.367	6.085	3.952	6.282
Federacija BiH	101.475	51.875	27.840	49.600

Slika 24. Struktura poslovnih subjekata u kantonu u 2014. godini

Naredna tabela pokazuje osnovne indikatore razvoja Federacije Bosne i Hercegovine i Zeničko-dobojskog kantona u 2014. godini, kao i njeno procentualno učešće u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Elementi	Federacija BiH		Zeničko - dobojski kanton		Učešće kantona u FBiH	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Površina u km ²	26.109	26.110	3.343	3.343	12,8	12,8
Stanovništvo (prisutno) u hilj. (procj. sred. god.)	2.337	2.337	399	398	17,1	17,0
GDP u mil. KM	16.914	17.160	2.402	2.437	14,2	14,2
GDP po stanovniku u KM	5.903	7.344	6.025	6.125	102,1	83,4
Industrijska proizvodnja - indeks	107,4	100,1	102,0	95,9	19,7	19,0
Izvoz robe - u mil. KM	5.548	5.779	1.606	1.668	28,9	28,9
Uvoz robe - u mil. KM	9.833	10.354	1.494	1.614	15,2	15,6
Pokrivenosti uvoza izvozom u %	56,4	55,8	107,5	103,4	190,6	185,3
Trgovinski bilans u mil. KM (deficit)	-4.285	-4.575	112.	54	-2,6	-1,2
Zaposlenost - prosjek	435.113	443.587	68.554	69.668	15,8	16,0
Radno sposobno stanovništvo (15-64)	1.605.813	1.611.718	277.762	278.589	17,3	17,3
Radna snaga - broj	827.055	835.852	139.332	140.130	16,8	16,8
Stepen zaposlenosti u %	27,1	27,5	24,7	25,0	90,7	
Stepen aktivnosti u %	51,5	51,9	50,2	50,3	97,4	96,9
Nezaposlenost – broj sa stanjem 31.12.	391.942	392.265	70.778	70.462	18,1	18,0
Stepen nezaposlenosti u %	47,4	46,9	50,8	50,3	107,2	107,2
Plata - prosječna u KM	835	833	731	726	87,5	87,2
Penzija - prosječna u KM	347	365	358	376	103,2	103,0
Broj penzionera	388.676	394.900	58.438	59.714	15,0	15,1
Broj poslovnih subjekata	101.320	101.475	12.673	12.367	12,5	12,2
Ostvarene investicije u nova stalna sredstva u mil. KM	3.081	3.315	413	444	13,4	13,4
Stepen investiranja	18,2	19,3	17,2	18,2	94,4	94,4

Slika 25. Osnovni indikatori razvoja Federacije Bosne i Hercegovine i Zeničko-dobojskog kantona u 2014. godini

Poglavlje III

Srednjoročna fiskalna strategija

U ovom poglavlju su izložene projekcije općinskih prihoda koje se očekuju za finansiranje javne potrošnje u toku srednjoročnog perioda, a na osnovu proiciranih makroekonomskih pokazatelja i postojećih poreskih politika.

Vlade u Bosni i Hercegovini svjesne činjenice da bi dosadašnji trendovi potrošnje i postojeće izvršenje prihoda moglo dovesti do deficita BDP-a za cijelu zemlju, čime bi se narušio platni bilans i ugrozila fiskalna održivost u srednjoročnom periodu, odlučile su se primjeniti strategiju za očuvanju makroekonomske stabilnosti i održivog razvoja, te zatražile pomoć od MMF-a, kroz program Stand by aranžmana. U tom cilju, Fiskalno vijeće usmjerilo se na smanjenje i kontrolisanje tekućih rashoda, kako bi se otvorio prostor za investicije i infrastrukturu.

Vlada Federacije i kantoni donijeli su Zakon o načinu ušteta i isti se odnosi, odnosno isti nalaže uštete na plaćama, naknadama, transferima i drugim tekućim rashodima tokom trajanja programa sa MMF-om dok novi zakoni kojima se reformira potrošnja po ovim kategorijama ne budu pripremljeni i usvojeni. Primjena odredaba naprijed navedenog Zakona očekuje se u periodu trajanja Stand by aranžmana sa MMF-om.

Indirektno oporezivanje na nivou BiH i raspodjela prihoda

Indirektni porezi koji se prikupljaju od strane Uprave za indirektno oporezivanje uključuju PDV, carinske dadžbine i akcizne dadžbine. Prikupljeni prihodi iz ovih poreza se uplaćuju na Jedinstveni račun koji vodi Uprava, a raspodjela sa računa se vrši u skladu sa Zakonom o sistemu indirektnog oporezivanja u BiH i Zakonom o uplatama na Jedinstveni račun i raspodjeli prihoda na sljedeći način:

- prvo se izdvajaju sredstva na račun za rezerve,
- zatim, se izdvajaju sredstva potrebna za finansiranje BiH institucija,
- u skladu sa usvojenom metodologijom Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje ostatak se, na osnovu (kriterija) prethodno utvrđene formule, raspoređuje između entiteta i Brčko distrikta, s tim da je intervencijom OHR-a u sedmom mjesecu 2007. kroz izmjene Zakona o Jedinstvenom računu došlo do novog načina izračunavanja učešća Distrikta Brčko u prihodima sa Jedinstvenog računa te propisan fiksni koeficijent za 2007.g. koji ne može za Brčko Distrikt biti niži od 3,55% s tim da je ugrađen i limit u fiksnom iznosu, tako da minimum prihoda od indirektnog oporezivanja koje Distrikt Brčko mora dobiti sa jedinstvenog računa ne može iznositi manje od 124. mil. KM godišnje,
- a zatim se iz ovih sredstava izdvajaju sredstva za finansiranje vanjskog duga.

Po raspodjeli sredstava za finansiranje vanjskog duga, preostali prihodi se dodjeljuju entitetima (na nivou FBiH vrši se dalja raspodjela prihoda na federalni budžet, budžete kantona i općina i na račune Direkcija cesta temeljem Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH, dok u slučaju RS-a dalja raspodjela sredstava se vrši spram općina i Direkcija cesta). Prema Zakonu o pripadnosti javnih prihoda u FBiH za finansiranje funkcija Federacije, Federaciji pripada 36,2%, kantonima 51,48%, Direkcijama cesta 3,9% i jedinicama lokalne samouprave 8,42%.

Prihodi od indirektnih poreza čine preko 80% ukupnih poreskih prihoda generisanih u Bosni i Hercegovini. Zbog toga projekcije kretanja istih imaju veliki značaj, posebno za godišnje i srednjoročno planiranje budžeta na svim nivoima vlasti. Osnovu za izradu projekcija prihoda od indirektnih poreza za period 2013. - 2016.godine predstavljaju prognoze Direkcije za ekonomsko planiranje o kretanju makroekonomskih pokazatelja, dalja implementacija Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, što podrazumijeva i postepeno smanjenje i ukidanja carina na uvoz dobara iz Evropske unije te kontinuirano usklađivanje stopa akciza u BiH sa minimalnim standardima u Evropskoj uniji.

Projekcija prihoda od indirektnih poreza za period 2014 - 2018. (u milionima KM) ⁷

Nakon snažnog rasta naplate prihoda u decembru 2014., koja je u značajnoj mjeri utjecala na stvaranje visokog suficita od 183 mil KM i rasta od 3,7% u odnosu na 2013.godinu, početak 015.godine obilježen je lošijim učinkom, uglavnom zbog pada naplate PDV-a.

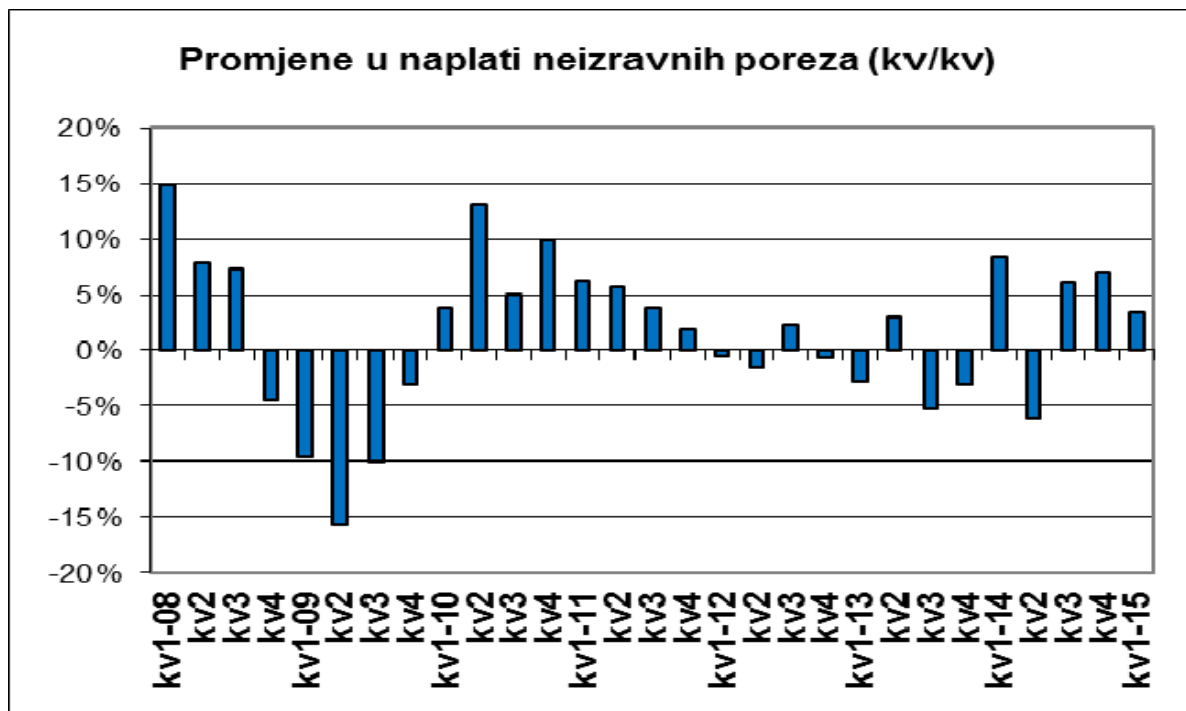
To je i bilo očekivano s obzirom na prijenos dijela povrata koji su se odnosili na uplate PDV-a po osnovu investicija i uvoza koncem prošle godine.

Oporavak naplate prihoda zabilježen je već u februaru, mada je to bilo nedovoljno da bi se na razini dva mjeseca ostvario pozitivan rast. Pozitivna kretanja su se nastavila i u martuu 2015. u naplati svih glavnih vrsta prihoda od neizravnih poreza. Bruto naplata je povećana za 37,6 mil KM, što predstavlja povećanje od 8,3% u odnosu na mart 2014 godine.

Prvi put nakon godinu dana kontinuiranog rasta isplate povrata neizravnih poreza su smanjene za 1,2%. Sve to je rezultiralo rastom neto naplate prihoda od 38,7 mil KM, odnosno 10,5%. Zahvaljujući snažnom rastu naplate prihoda u ožujku kumulativna bruto naplata u prvom kvartalu je prešla u zonu pozitivnog rasta od 3,4%. Međutim, povećane isplate povrata od 5% u prvom kvartalu u odnosu na isti kvartal 2014. godine utjecale su na nešto niži rast neto naplate od 3,1%.

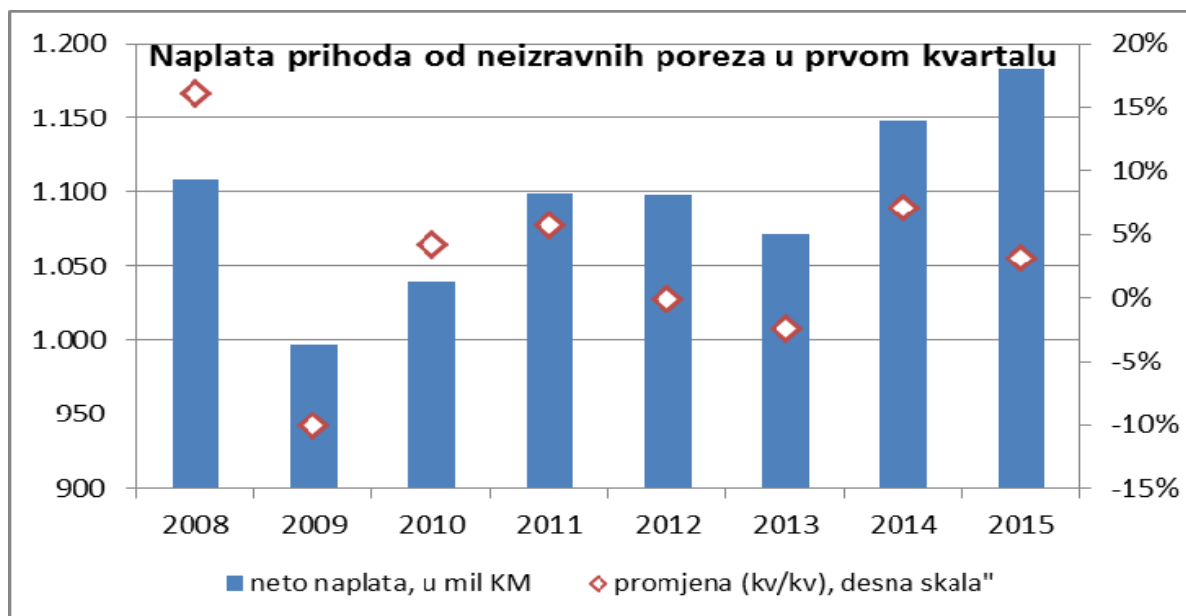
Kvartalna kretanja ukupne naplate neizravnih poreza ukazuju na rast naplate prihoda od neizravnih poreza u prvom kvartalu, što ujedno predstavlja nastavak pozitivnih trendova iz drugog polugodišta 2014. godine.

⁷ Odjeljenje za makroekonomsku analizu Bilten broj 118, maj 2015. godina.

Slika 26. Promjene u naplati neizravnih poreza

Usporedba naplate prihoda od neizravnih poreza u prvom kvartalu 2015. u odnosu na prvi kvartal prethodne godine ukazuje na zaključak da je naplata prihoda od neizravnih poreza u nominalnom iznosu bila najuspješnija od uspostave UNO.

Slika 27. Naplata prihoda od neizravnih poreza u prvom kvartalu

Osnovne pretpostavke

Projekcija prihoda u razdoblju od 2016. do 2018. godine zasnovana je na projektiranim relevantnim makroekonomskim pokazateljima za navedeno razdoblje, historijskoj sezonskoj shemi naplate i projekcijama pojedinih kategorija prihoda za 2015. godinu, te efektima izmjena politika u oblasti carina i trošarina na duhan

Revidirane projekcije prihoda od neizravnih poreza za razdoblje od 2015. do 2018. godine bazirane su na sljedećim postavkama:

- Prognozama makroekonomskih pokazatelja Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP) za pomenuto razdoblje, mart 2015,
- Nastavku harmonizacije trošarina na cigarete sa standardima EU i usklađivanju trošarina na rezani duhan sa rastom trošarina na cigarete⁸,
- Efektima primjene Sporazuma o slobodnoj trgovini između BiH i EFTA,
- Tekućim trendovima u naplati prihoda od neizravnih poreza.

Osnovni scenario projekcija uključuje gore navedene pretpostavke, a programski uključuje i procjenu efekata izmjena Zakona o akcizama vezano za uvođenje diferencirane akcize na pivo i novu akciznu politiku oporezivanja duhana od 1.7.2014.godine i u narednom srednjoročnom periodu.

Razlozi za usporavanje rasta prihoda su sljedeći:

- inicijalni efekat uvođenja specifične trošarine na rezani duhan koji će se ispoljiti samo u prvih sedam mjeseci 2015,
- kontinuirano smanjenje potrošnje duhanskih preradevina kao reakcija na kontinuirano povećanje trošarina i
- postepeno širenje jaza između poreznog opterećenja cigareta i rezanog duhana, kao posljedica primjene metodologije za izračun minimalne trošarine na cigarete.

Brži rast trošarina na cigarete u odnosu na rezani duhan će ponovo podstaći supstituciju cigareta rezanim duhanom. To će proizvesti negativne posljedice po prihode, čiji efekat ovisi o tome da li će potrošači preći na brendirani oporezovani rezani duhan (gubitak razlike trošarina i PDV-a u odnosu na poreze na jeftinije cigarete) ili će migrirati na crno tržište duhana (potpuni gubitak trošarina i PDV).

Navedeni tempo rasta prihoda može biti i znatno skromniji ukoliko izostanu snažnije kontrolne i operativne mjere protiv porezne evazije i distorzija na tržištu duhana, te ukoliko su DEP-ove projekcije potrošnje precijenjene. U tom slučaju rast prihoda će biti minimalan, u okvirima vrijednosti tržišta i inicijalnih efekata iz 2015, te pod utjecajem tempa rasta trošarinskog opterećenja.

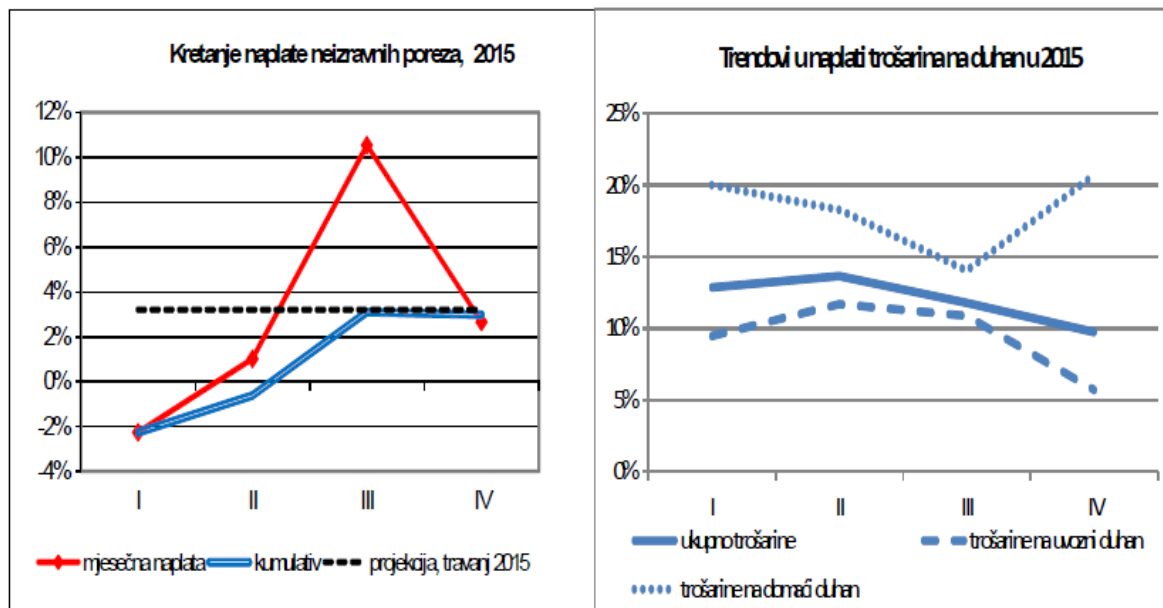
Tekući trendovi naplate

Imajući u vidu snažni uspon mjesečne naplate prihoda od neizravnih poreza u prvom kvartalu 2015., od -2,2% u januaru do 10,5% u martu, mjesec aprilu je donio nastavak pozitivnih trendova, ali sa određenim usporavanjem. Prema preliminarnom izvještaju UNO po vrstama prihoda u mjesecu travnju bruto naplata prihoda je porasla za 0,4%. Kako su istodobno

⁸ Izmjene Zakona o trošarinama, u primjeni od 01.08.2014. („Službeni glasnik BiH“ broj 49/14)

smanjene isplate povrata za 9,2% neto naplata prihoda je porasla za 2,7%, odnosno za 11,1 mil KM.

Rast kumulativa naplaćenih prihoda u razdoblju januar- april 2015. iznosi 3% ili nominalno 46,7 mil KM. Slika 26 pokazuje snažne mjesečne oscilacije neto naplate i stabilni uspon kumulativne naplate, sa stagnacijom u aprilu 2015. godine. U odnosu na posljednje projekcije kumulativna neto naplata je niža za 0,2 p.p.

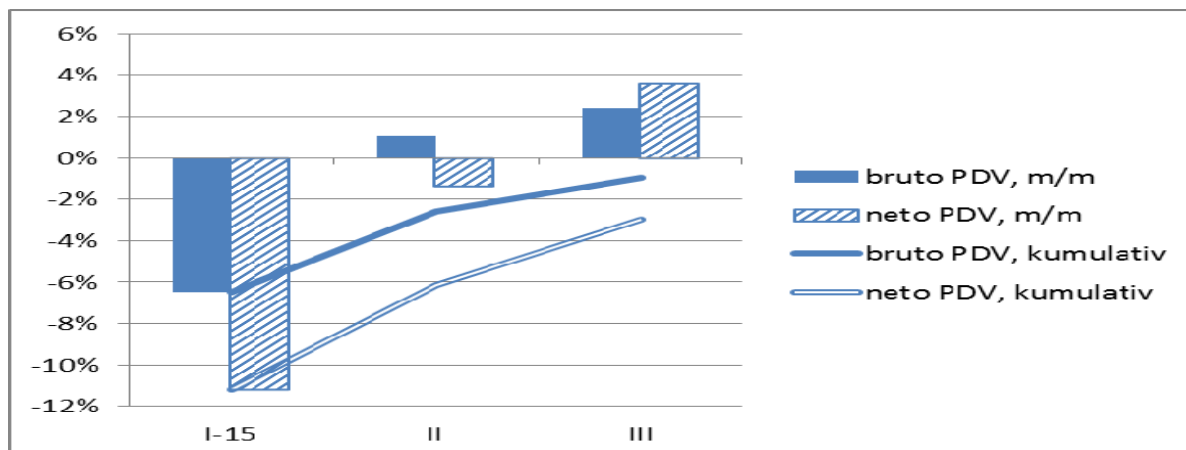

Slika 28. Kretanje i trendovi indirektnih poreza 2014.

Nominalno u prva četiri mjeseca najveći rast u naplati je zabilježen kod trošarina i putarina (32,1 mil KM ukupno). Nastavljaju se pozitivni trendovi kod trošarina na duhan, kao rezultat izmjena Zakona o trošarinama. Stope rasta trošarina na domaći duhan u prva četiri mjeseca su vrlo visoke i kreću se u rasponu između 15% i 20%. Stope rasta trošarina na uvozni duhan su niže (od 5% do 12%). Kumulativni prihodi od trošarina na duhan su za četiri mjeseca porasli za visokih 9,7%

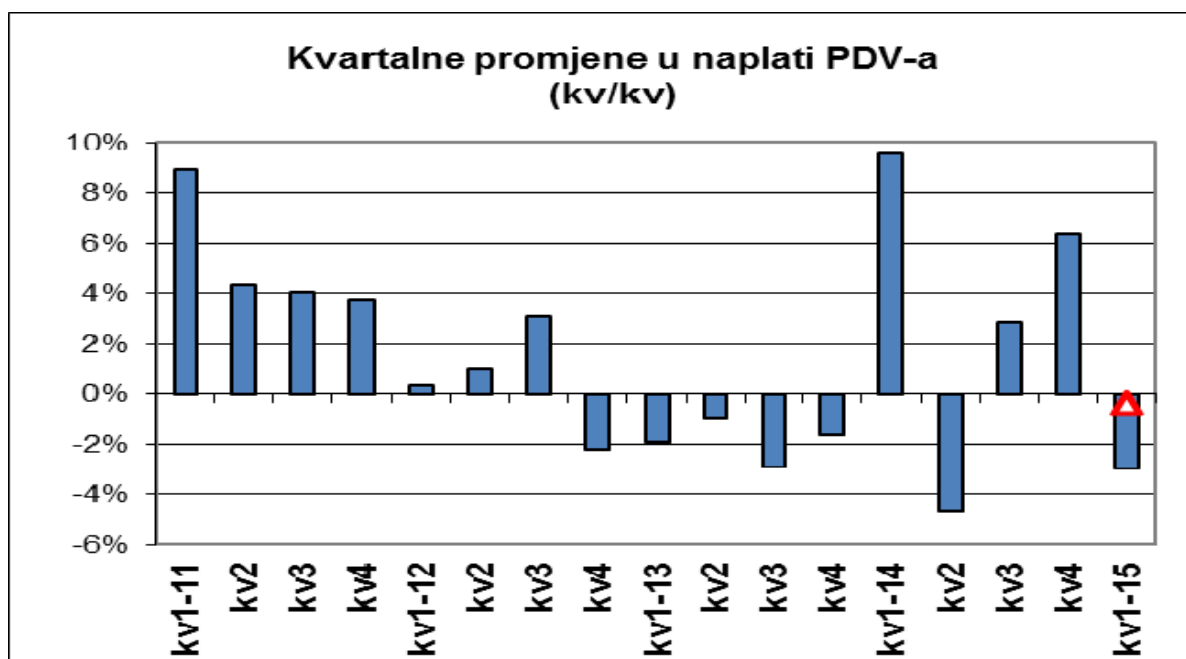
PDV

Početak 2015. godine je obilježen snažnim padom neto naplate zbog kumulativnog efekta pada bruto naplate i rasta povrata. Oporavak prihoda je nastupio već u februaru i nastavljen je u martu, mada nedovoljno da bi se neto naplata pomjerila iz zone negativnog rasta

Slika 29. Kumulativna naplata PDV-a

Nakon rasta PDV u trećem i četvrtom kvartalu 2014. godine od 2,8% i 6,3% prvi kvartal 2015. je donio pad od 3%. S obzirom da se radi o preliminarnom izvještaju, te da je na razini kvartala naplaćeno 23,7 mil KM neusklađenih prihoda, od kojih se većina odnosi na PDV, nakon njihovog usklađivanja sa prijavama i deklaracijama u konačnom izvještaju za mart realno je očekivati da kumulativna neto naplata u prvom kvartalu 2015. dostigne neto naplatu u istom kvartalu 2014. godine. (oznaka „ Δ “).

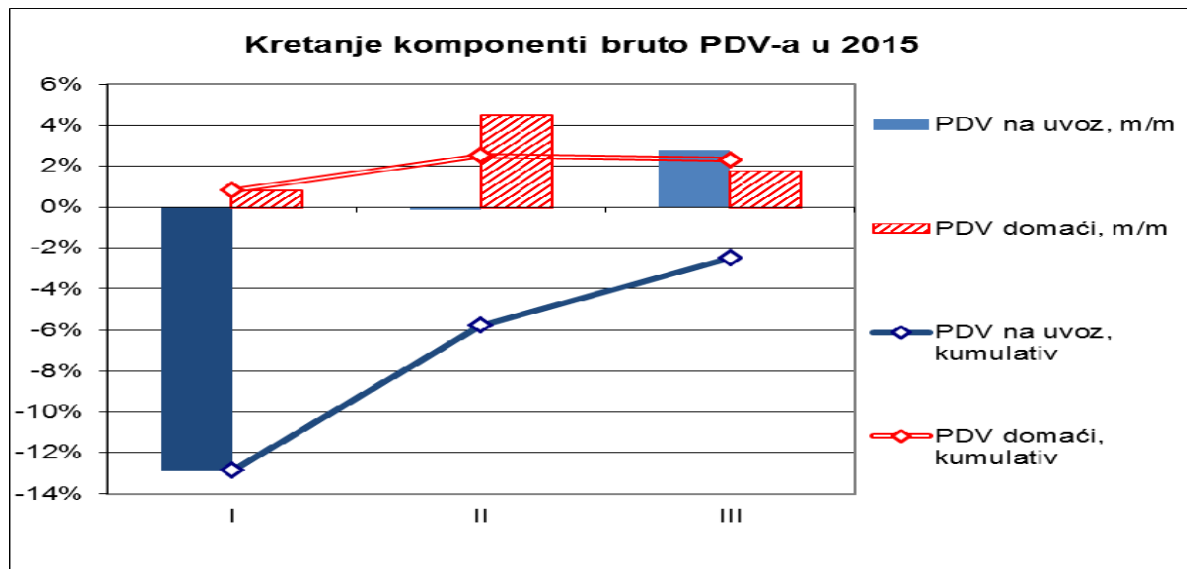
Slika 30. Kvartalne promjene u naplati PDV-a

Za razliku od 2014. godine koja je bila karakteristična po visokom i stabilnom rastu PDV na uvoz, prvi kvartal 2015 je započeo snažnim padom PDV na uvoz. Povećanje uvoza u martu od 1,37% nije moglo u većoj mjeri poboljšati uvoz na razini kvartala, a time ni PDV-a na uvoz, koji se zadržao u zoni negativnog rasta.

Nakon rasta domaćeg PDV-a u drugom dijelu 2014. godine u maju 2015. godine je zabilježena

stagnacija kao posljedica realizacije prometa iz decembra 2014. godine. Poboljšanje trendova je registrirano u februaru, a zadržano je i u martu.

Međutim, uključivanjem neusklađenih PDV prihoda kumulativni rast domaćeg PDV premašuje 7%. Visoki rast domaćeg PDV ukazuje na rast ekonomije, privatne potrošnje i efikasnosti naplate PDV-a. Na to ukazuje i podatak UNO o smanjenju salda duga PDV-a po osnovu prijava za 9 mil KM u prva dva mjeseca 2015.

Slika 31. Kretanje komponenti bruto PDV-a u 2015. godini

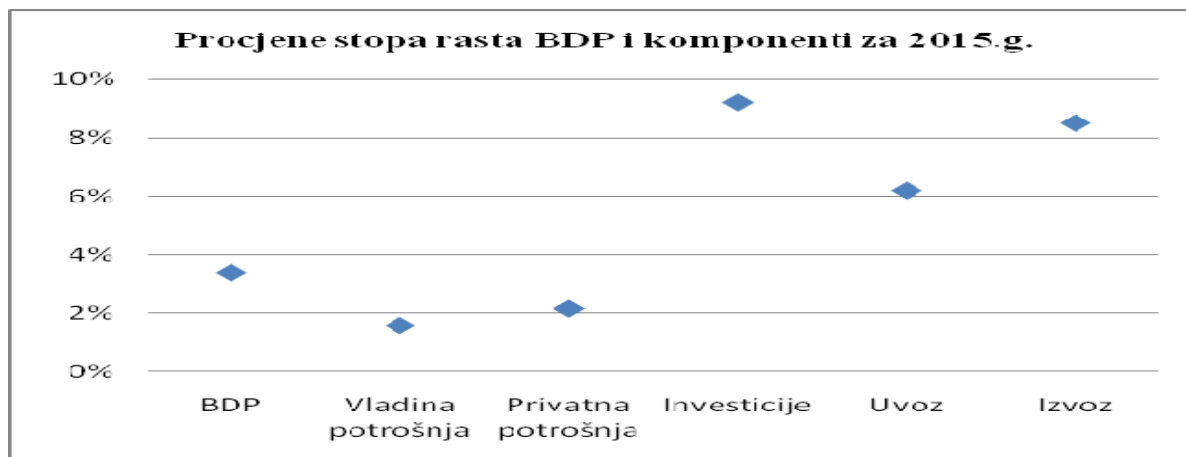
Prosječna stopa izdvajanja iz bruto PDV-a za isplatu povrata u prvom kvartalu 2015. iznosila je 26,3%, što je na razini kretanja iz 2014. godine, ali znatno više nego prethodnih godina. Maksimalni udio povrata je ostvaren u maju od 27,7%, što je historijski maksimum u maju od uspostave UNO.

Indirektni porezi koje prikuplja Uprava za indirektno oporezivanje

Projekcije prihoda od indirektnih poreza bazirane su na sljedećim postavkama:

1. prognozama makroekonomskih pokazatelja izrađenim od strane Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP) za pomenuti period,
2. daljoj primjeni Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju u skladu sa dinamikom smanjenja i ukidanja carina na uvoz dobara porijeklom iz EU,
3. primjeni čl. 21 Zakona o akcizama, koji podrazumijeva kontinuirano usklađivanje stopa akciza u BiH sa minimalnim standardima u EU.

Projektirana stopa rasta nominalnog BDP-a za 2015. godinu iznosi 3,4%. Na Slici 32. prikazane su procijenjene stope rasta komponenti.

Slika 32. Procjena stopa rasta BDP i komponenti za 2015. godinu

Na osnovu trendova naplate prihoda, godišnjih makroekonomskih projekcija i procjena efekata izmjene Zakona o trošarinama i primjene Sporazuma o slobodnoj trgovini između BiH i EFTA, procijenjena neto naplata prihoda od neizravnih poreza za 2015. godinu iznosi 5.229,8 mil KM što je za 3,2% više nego u 2014. godini.

Naplata prihoda od PDV-a u prvom kvartalu 2015. godine pod utjecajem je prijenosa dijela povrata PDV-a koji su se odnosili na uplate PDV-a koncem prošle godine. U dijelu o tekućim trendovima naplate zaključuje se da, nakon uključivanja dijela neusklađenih prihoda, naplata domaćeg PDV-a ukazuje, između ostalog, i na rast potrošnje na početku godine. Sa druge strane, naplata PDV-a na uvoz na početku godine je manje optimistična od projektiranih kretanja makroekonomskih pokazatelja. Obzirom na projektirane stope rasta uvoza na razini godine (DEP), u narednom razdoblju očekuje se rast prihoda od uvoznog PDV-a. Projekcija rasta ukupnih neto prihoda od PDV-a za 2015. godinu iznosi 1,9% i nešto je ispod projektiranog rasta potrošnje.

Sporazum o slobodnoj trgovini između BiH i EFTA podrazumijeva fazno ukidanje carina i ostalih nameta sa fiskalnim učinkom na uvoz iz članica EFTA u razdoblju od dana stupanja na snagu do 2018. Uvoz iz članica EFTA u 2014. predstavljao je samo 0,6% uvoza BiH. Međutim, imajući u vidu da se carine uglavnom naplaćuju na uvoz iz trećih zemalja udio naplaćenih carina iz članica EFTA u prihodima od carina iznosio je 3,3%. U skladu sa dinamikom predviđenom odredbama Sporazuma efekti ukidanja carina ispoljiće se u najvećem dijelu na smanjenje carina u 2015.godine, a ostatak u naredne dvije godine. Usprkos tome, na osnovu tekućih trendova naplate i projekcija uvoza, očekuje se snažna stopa rasta carina za 2015. godinu od 7,4%.

Izmjene Zakona o trošarinama u području oporezivanja duhana proizvele su gomilanje rezanog duhana pred stupanje na snagu (1.8.2014). U mjesecima nakon stupanja na snagu izmjena Zakona količina rezanog duhana stavljenog u promet se smanjila, prvenstveno zbog velikih zaliha rezanog duhana i drastičnog povećanja trošarina na rezani duhan. Prema očekivanjima, smanjenje jaza između oporezivanja rezanog duhana i cigareta potaknulo je migraciju potrošača sa tržišta rezanog duhana na tržište cigareta, što je rezultiralo povećanjem količina i vrijednosti cigareta stavljenih u promet i povećanim prihodima. U razdoblju do avgusta 2014.

godine naplaćeno je 13 mil KM trošarina manje nego u istom razdoblju 2013. godine, dok je od avgusta naplaćeno 43 mil KM trošarina više nego u istom razdoblju 2013.

Pozitivni trendovi na tržištu duhana, u smislu rastuće supstitucije potrošnje rezanog duhana potrošnjom cigareta nastavljani su i u prvom kvartalu 2015.godine, s tim da je evidentno je i značajno povećanje vrijednosti tržišta cigareta, mnogo više u odnosu na supstituciju rezanog duhana. Pretpostavljajući da će se trendovi iz prvog kvartala zadržati do konca godine Odjeljenje u 2015. očekuje povećanje prihoda od trošarina na duhan od 7%.

Efekti uvođenja diferenciranih stopa na pivo trebaju se ispoljiti u prvih osam mjeseci 2015., s obzirom da su izmjene Zakona stupile na snagu tek 1.9.2014.godine. Ipak, očekuje se negativan rast prihoda u 2015., s obzirom na visoku osnovicu za usporedbu iz 2014. koja uključuje naplatu starih dugova, a u ostalim godinama postepen rast u skladu sa projekcijama potrošnje makroekonomskih pokazatelja (BDP, potrošnja).

Osim duhana, značajan doprinos rastu trošarina potječe od trošarina na derivate nafte. Pad cijena nafte donio je rast potrošnje i velike stope rasta trošarina na derivate na početku godine. S obzirom na situaciju na svjetskom tržištu nafte Odjeljenje očekuje nastavak trendova iz prvog kvartala, ali uz određeno usporavanje. Snažna stopa rasta projektirana je kod trošarina na alkohol, ali zbog malog pondera ovih prihoda, to ne može donijeti značajniji rast neizravnih poreza.

Projekcija prihoda od cestarine u iznosu od 303,9 mil KM također je zasnovana na tekućim trendovima naplate i procjenama realnih makroekonomskih pokazatelja.

Politika prihoda u 2016. godini

Projekcija prihoda u periodu od 2016. do 2018. godine zasnovana je na projekcijama pojedinih kategorija prihoda za 2015. godinu, projektovanim relevantnim makroekonomskim pokazateljima za navedeni period, te efektima planiranog kontinuiranog povećanja posebne akcize na cigarete u 2016. i 2017. godini.

Imajući u vidu sve naprijed navedene činjenice, kao i ukupnu ekonomsku situaciju u kojoj se nalazi Federacija BiH i kantoni, prihodi u 2016. godini će se planirati u skladu sa nezvaničnim procjenama koje je sačinilo Federalno ministarstvo finansija, a na osnovu prognoza makroekonomskih pokazatelja izrađenih od strane Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP), kao i daljoj primjeni Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju u skladu sa dinamikom smanjenja i ukidanja carina na uvoz dobara porijeklom iz EU, te primjenom člana 21. Zakona o akcizama, koji podrazumijeva kontinuirano usklađivanje stopa akciza u BiH sa minimalnim standardima u EU.

Projekcija prihoda koji prema Zakonu o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH pripadaju Općini Maglaj, u 2016. godini, osim što se temeljila na evidentiranom prilivu za period januar - maj 2015. godine, koji odražava primjenu, kako postojećih, tako i novih i izmijenjenih propisa, zasniva se i na respektovanju relevantnih činjenica sistematizovanih u stavovima i preporukama Federalnog ministarstva finansija o mogućem trendu rasta prihoda.

U prognoziranju prihoda značajno mjesto zauzima planiranje i očekivani priliv prihoda od indirektnih poreza i, kao što je već naznačeno, oslanja se na nezvanične projekcije Federalnog ministarstva finansija i u direktnoj je vezi sa utvrđenim koeficijentom učešća Općine Maglaj u raspodjeli na nivou FBiH (Uputstvo koje se donosi za svaku budžetsku godinu i u 2015. godini

iznosi 1,023%), iz jednostavnog razloga što indirektni porezi u strukturi ukupnih prihoda Općine Maglaj, izuzimajući tekuće i kapitalne potpore učestvuju sa cca 40%.

Projekcija, također, mora obuhvatiti i realne kvantifikacije direktnih prihoda, posebno sa aspekta novih odnosa u raspodjeli istih sa kantonima, što je definisano izmjenjenim odredbama Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine, a prema kojim jedinicama lokalne samouprave pripada 34,46%, a kantonima 65,54% od prihoda po osnovu poreza na dohodak, izuzimajući sarajevski kanton.

Prihodi od indirektnih poreza u Općini Maglaj su predstavljeni prihodima od indirektnih poreza koji pripadaju Općini Maglaj shodno koeficijentu učešća istih u raspodjeli, kao i prihodima od indirektnih poreza koji pripadaju Direkciji za puteve ZE-DO Kantona, kao budžetskom korisniku, odnosno pripadajućem dijelu Općine Maglaj (42% općinama, a 58% kantonu).

Imajući u vidu da je na nivou Federacije BiH donesen Zakon o porezu na dohodak koji se primjenjuje od 01.01.2009. godine, porez na dohodak je predstavljen na način što su porezi, koji po definiciji predstavljaju porez na dohodak u 2013. godini, planirani u dvije grupe, porezi koji predstavljaju zaostale obaveze po osnovu poreza na dobit građana i poreza na plaću, te porez na dohodak koji je regulisan novim zakonom.

Iz tabelarnog pregleda je vidljivo da se ukupni prihodi od poreza (koji se sastoje od poreza na dobit pojedinaca i preduzeća, poreza na plaće, poreza na imovinu, domaćeg poreza na promet dobara i usluga, poreza na dohodak, indirektnih poreza i posebnog poreza na plaću) u 2016. godini očekuju u iznosu od 3.268.000 KM ili 1,56% manje u odnosu na prethodnu godinu i predstavljaju 55,69% ukupnog prihodovnog potencijala 2016. godine.

Na neporezne prihode se odnosi iznos od 1.480.000 KM, dok se od tekućih transfera i donacija u 2016. godini očekuje 840.000 KM, kao i na kapitalne transferi iznos od 120.000 KM. Primici u 2016. godini se planiraju u iznosu od 200.000 KM.

Na osnovu iznesenog se vidi da ukupni Budžet Općine Maglaj u 2016. godini iznosi 5.868.000 KM ili 64,67% manje u odnosu na plan prethodne godine, odnosno 40,81% manji u odnosu na izvršenje prihoda i primitaka prethodne 2014. godine.

Prihodi koji se prikupljaju od strane kantona i direktni općinski prihodi

Porez na dobit pojedinaca (zaostale uplate poreza) su kroz reformu direktnih poreza inkorporirani u novu grupu poreza Porez na dohodak. Za 2016. do 2018. godina planirani su simbolični iznosi koji bi se mogli desiti od eventualnih zaostalih neplaćenih obaveza po osnovu ovih poreza tretiranih tadašnjim poreznim propisima.

Napredak u fiskalnoj politici iskazan je i kroz prezentiranje zakona iz oblasti direktnog oporezivanja, čijim je usvajanjem izvršena reforma u oblasti direktnog oporezivanja. Usvojen je novi Zakon o porezu na dobit, koji se primjenjuje od 01.01.2008. godine i Zakon o porezu na dohodak, čija je primjena započela od 01.01.2009. godine.

Porez na dobit preduzeća izuzev banaka i drugih finansijskih organizacija predstavlja u cijelosti prihod kantona. Porez na dobit, bez obzira na novi Zakon o porezu na dobit (čija je

implementacija počela 01.01.2008. godine), pokazuje u 2009. godine da nije došlo do očekivanog povećanja prihoda u odnosu na 2008. godinu, iako je proširena porezna osnovica i uveden porez po odbitku za nerezidentna pravna lica. Međutim, treba napomenuti da je došlo do prenosa poreznih podsticaja u 2008. godini.

Uzimajući u obzir novi pristup, kada je riječ o poreznim olakšicama, određeno povećanje prihoda po ovom osnovu bilo je u 2010. g. u iznosu od 147,3 mil KM, u 2011. g. u iznosu od 155,9 mil KM i u 2012. g. u iznosu od 166,2 mil KM. Provedena reforma u oblasti direktnog oporezivanja, odnosno sa primjenom Zakona o porezu na dohodak od 01.01.2009.g, porez na dohodak kao sintetički porezni oblik, zamijenio je ne samo porez na plaću već i cijeli niz drugih poreza koje su plaćali građani, a koji su u većini slučajeva bili prihodi jedinica lokalne samouprave.

Uvažavajući izmjene u poreznom sistemu Federacije BiH izvršene su i izmjene Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH koje se primjenjuju od 01.01.2009.g. odnosno, istovremeno sa Zakonom o porezu na dohodak propisano je da kantonima pripada 65,54% poreza na dohodak uplaćenom u svakom kantonu, a općinama 34.46%.

Prema projekcijama prihoda od poreza na dohodak i prihoda koji su tretirani ranijim propisima o porezima građana, prezentirani u okviru Dokumenta okvirnog budžeta 2016-2018. godina Općine Maglaj procjenjujemo da će biti ostvareno 642.000 KM u 2015. godini, što u odnosu na prihode koji su ostvarivani u prethodnoj 2014. godini po istom osnovu pretstavlja povećanje od 9,47%. Prihod od Poreza na imovinu u planu za 2015. godinu je 457.000 KM, i isti je za 9,07% veći u odnosu na iste prihode prethodne 2014. godinu.

Neporezni i ostali prihodi

Neporezni prihodi Općine uključuju: naknade i takse, novčane kazne po općinskim propisima, i ostale neporeske prihode.

Očekivani ukupni iznos neporeskih prihoda koje prikuplja Općina u 2016. godini bi trebao iznositi 1.480.000 KM. Dalje ostvarenje ukupnih neporeskih prihoda se očekuje u iznosu od 1.546.000 KM u 2017. godini i 1.571.000 KM u 2018. godini.

Tekuće transferi sa donacijama očekuju se u iznosu od 840.000 KM u 2016. godini, 978.000 KM u 2017. godini i 1.035.000 KM u 2018. godini.

Kapitalni transferi očekuju se u iznosu od 120.000 KM u 2016. godini, i na tom nivou se očekuje da će ostati i u 2017. godini, dok se u 2018. godini očekuje povećanje za 20.000 KM.

Kapitalni primici očekuju se u iznosu od 200.000 KM na ime prodaje stalnih sredstava i kapitalnih potpora u 2016. godini, 250.000 KM u 2017. godini i u 2018. godini 250.000 KM.

Ukupno raspoloživi prihodi i primici za 2015. godinu iznose 6.268.000 KM, što je za 82.465 KM više planiranih prihoda u odnosu na 2014. godinu ili 1,33%. Očekivani porast prihoda u 2016.godini u odnosu na 2015. godinu iznosi 35.000 KM, odnosno 0,55% i u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu 177.000 KM, odnosno 2,81%.

Dokument okvirnog budžeta Općine Maglaj za 2016 – 2018. godine sastoji se od:

O p i s	2015. godina	2016. godina	2017. godina	2018. godina
I Prihodi i primici	9.663.000	5.868.000	6.161.000	6.434.000
II Rashodi i izdaci	9.563.000	5.768.000	5.981.000	6.264.000
IV Suficit	100.000	100.000	100.000	100.000
Raspored suficita:				
1. Finansiranje baveza iz prethodnih godina	100.000	100.000	100.000	100.000
2. Neraspoređeni dio	-	-	-	-

Tabela 1. Rekapitulacija DOB Općine Maglaj za period 2016 -2018. godina

U slijedećoj tabeli data je prognoza prihoda po ekonomskoj klasifikaciji na nivou potkategorije:

Projekcija prihoda po ekonomskoj klasifikaciji na nivou podkategorije za period 2016-2018.

Podkategorija	Vrsta prihoda	Realno	Plan za	P r o j e k c i j a		
		2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
	I Porezni prihodi	3.032	3.319	3.268	3.307	3.478
711	Porez na dobit pojedinaca i preduzeća(porez na dohodak od 01.01.2009. god.	8	13	10	12	14
713	Porezi na plaće (porez na dohodak od 01.01.2009. god.)	4	5	6	8	8
714	Porezi na imovinu	419	457	420	435	460
715	Domaći porezi na promet dobara i usluga	0	0	0	0	0
716	Porez na dohodak	516	624	570	595	600
717	Prihodi od indirektnih poreza	2.085	2.220	2.262	2.257	2.396
719	Poseban porez na plaću	-	-	-	-	-

	II Neporezni prihodi	1.066	1.741	1.480	1.546	1.571
721	Prihodi od poduzet. aktiv. i imov. i prihodi od poz.kursnih raz.	28	49	40	40	40
722	Naknade i takse i prihodi od pružanja javnih usluga	1.036	1.689	1.437	1.501	1.526
723	Novčane kazne po opć. prop.	2	3	3	5	5
	III Tekuće transferi	3.526	4.427	830	970	1.030
731	Transferi iz inostranstva	259	100	-	-	-
732	Tekući transferi viših nivoa vlasti	3.267	4.327	830	970	1.030
733	IV Donacije	479	5	10	8	5
	Donacije	479	5	10	8	5
74	V Kapitalni transferi	-	70	120	120	140
	Kapitalni transferi od Federacije	-	70	70	70	80
	Kapitalni transferi od Kantona	-	-	50	50	60
	IV Kapitalni primici	118	100	200	250	250
811	Primici od prodaje stalnih sred.	22	100	200	250	250
812	Kapitalne potpore od ostalih	96				

	UKUPNO	8.263	9.663	5.868	6.161	6.434
--	---------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Tabela 2. Prognoza prihoda po ekonomskoj klasifikaciji općine Maglaj

Poglavlje 4.

Srednjoročni okvir rashoda za period 2016 - 2018. godina

Osnovni cilj programskog budžetiranja, odnosno srednjoročnog okvira rashoda za period 2016 – 2018. godina je unapređenje raspodjele raspoloživih resursa putem izrade budžeta, kojim se u obzir uzimaju vladine politike i prioriteti, dugoročni ili strateški pogledi na prihode, prioriteti i održivost, veći izlazni rezultati i korist iz javne potrošnje, kao i veći stepen fiskalne održivosti, te unapređenje odgovornosti i transparentnosti.

Struktura potrošnje u javnom sektoru

U ovom poglavlju sadržani su pokazatelji upravljanja resursima javnog sektora koji su važan element procesa srednjoročnog planiranja budžeta i pružaju kontekst politika za izradu planova potrošnje i budžetskih plafona.

Na poseban način, tim putem se vrše razmatranja i daju preporuke po pitanju plaća u javnom sektoru, materijalnim troškovima, tekućim transferima i kapitalnim potrošnjama u ukupnim budžetima, što je i bio osnov projekcije budžetske potrošnje po ekonomskoj klasifikaciji na nivou podkategorije za ovaj srednjoročni period.

Plaće i naknade troškova u javnom sektoru

Ukupno očekivana potrošnja na plaće i naknade troškova zaposlenih sa doprinosom poslodavca u javnom sektoru Općine Maglaj iznosi 1.714.130 KM u 2015. godini, i ostala na nivou prošlogodišnjem. Posmatrano u ovom srednjoročnom periodu potrošnje, potrošnja na plaće i naknade troškova zaposlenih sa doprinosom poslodavca u 2016. godini je 1.859.000, odnosno za 145.000 KM više nego 2015. godine. Uz nepromijenjeni plan za 2017. godini, dok u 2018. godini očekuje se povećanje od 117.000 KM ili 6,29% u odnosu na 2017. godinu.

U toku 2015. godine, odnosno 12.02.2015. godine Općinsko vijeće Maglaj donijelo je Oduku o utvrđivanju platnih razreda i koeficijenata za plaće, dodataka na plaću, naknada plaće izabranih dužnosnika, nosioca izvršnih funkcija i savjetnika, državnih službenika i namještenika Općine Maglaj, čije su odredbe usklađene sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH („Službene novine FBiH“, broj: 45/10, 111/12).

Sredstva za finansiranje plaća i naknada troškova zaposlenih za period 2016-2018. godina planirana su shodno navedenoj Odluci.

Materijalni troškovi

Ukupna općinska budžetska potrošnja na materijalne troškove procjenjuje se na 3.441.107 KM u 2014. godini, što predstavlja 35,61% ukupne budžetske potrošnje. U 2016. godini budžetska potrošnja na materijalne troškove procjenjuje se na 1.447.000 KM, što je za 1.994.000 KM manje u odnosu na 2015. godinu, ili 42,05%, u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu veća za 173.000 KM, ili 11,95%, dok je u 2018. godini za 30.000 KM veća u odnosu na 2017. godini ili za 1,85%.

Alokacije za materijal i usluge i energiju obezbjeđuju resurse neophodne da bi zaposleni u

javnom sektoru vršili svoje nadležnosti, na lokalnom nivou. Nedovoljan nivo potrošnje na materijalne troškove rezultira manje efikasan i djelotvoran javni sektor. Bez dovoljno resursa za materijalne troškove, rukovodioci programa imaju ograničenu mogućnost za pružanje adekvatnih usluga zajednici, a što je osnovna uloga i zadaća svake administracije.

Obzirom na novi Zakon o budžetima u FBiH i uspostavljanjem obaveza programskog budžetiranja, sve više se stvaraju pretpostavke unapređenja transparentnosti pri raspodjeli resursa, kao i pomoći vladi odnosno Općinskom načelniku pri raspodjeli resursa na budžetske programe koji odražavaju najviše ekonomske i socijalne prioritete u Općini. Umjesto da uvede nove programe i usluge, budžetski korisnici i Općinski načelnik trebaju da se usmjere na osiguravanje adekvatnijih sredstava za postojeće visokoprioritetne programe i usluge, kako bi isti odgovorili na vladine strateške i programske ciljeve. U isto vrijeme Općinski načelnik i budžetski korisnici treba da izvrše sistematski pregled programa i usluga, i gdje to bude moguće preraspodijeliti sredstva sa programa niskog prioriteta koji daju slabe rezultate, na programe višeg prioriteta.

Tekući transferi

Ukupno projicirani tekući grantovi u 2015. godini iznose 4.426.912 KM, od čega se veći dio finansira iz tekućih grantova viših nivoa vlasti. U poređenju sa izvršenjem 2014. godine tekući grantovi veći su za 1.821.432,37 KM ili 58,85%. U 2016. godini tekući transferi planirani su u iznosu od 830.000 KM i manji su u odnosu na 2015. godinu za 3.596.912 KM. ili 18,75%, za 2017. godinu iznose 970.000 KM i u odnosu na 2016. godinu veći su za 140.000 KM, ili 16,87%, dok su u 2018. godini planirani u iznosu od 1.030.000 KM i veći su u odnosu na plan iz 2017. godine za 60.000 KM ili 6,19%. Tekući transferi podrazumijevaju transfere pojedincima, transfere neprofitnim organizacijama i subvencije. Tekući transferi su planirani na bazi dosadašnjih važećih propisa.

Kapitalni budžet Općine Maglaj

Ukupna kapitalna potrošnja Općine Maglaj planirana je u 2015. godini na temelju procjena na iznos od 329.000 KM, u 2016. godini 229.000 KM, u 2017. godini 255.000 KM, i u 2018. godini 224.000 KM, što predstavlja učešće u ukupnoj općinskoj potrošnji u 2015. godini 3,41%, u 2016. godini 3,97%, u 2017. godini 4,26% i u 2018. godini 3,58%.

Kapitalni budžet odnosi se na kapitalne transfere i kapitalne izdatke. Kapitalni transferi odnose se na transfere neprofitnim organizacijama za sufinansiranje nabavke potrebne opreme, kapitalne transfere MZ, transfere pojedincima-poticaj u zapošljavanju i inicijalna sredstva za sufinansiranje javnih radova za kategoriju demobilisanih, nezaposlenih boraca, kao i rekonstrukciju, sanaciju i izgradnju infrastrukture, koja podrazumijeva finansiranje, kapitalnih projekata kao što su:

- sufinansiranje projekata koji budu donirani Općini Maglaj,
- izgradnja i rekonstrukcija ulica i puteva na općini Maglaj,
- uređenje deponije Nekolj i ostali projekti.

Kapitalni izdaci odnose se na finansiranje nabavke zemljišta, opreme za općinsku administraciju, izdatke vezane za finansiranje investicije „Toplifikacija grada Maglaja“ i investicije „Vodovod i kanalizacija“ na području općine Maglaj, sufinansiranje projekta

„Obnova Delibegovog hana“ sufinansiranje kandidiranih projekata Lijeve obaloutvrde rijeke Bosne i sufinansiranje projekata odobrenih od strane donatora.

Finansiranje obaveza u periodu 2016 – 2018. godine planirano je kroz ostvarivanje viška prihoda nad rashodima za sve tri godinu srednjoročnog plana, tako što bi se cjelokupni iznosi viška prihoda nad rashodima rasporedili za finansiranje neizmirenih obaveza iz prethodnih godina.

Srednjoročne procjene potrošnje po ekonomskoj i funkcionalnoj klasifikaciji

Na osnovu prognoze prihoda u slijedećim tabelama su sažete srednjoročne procjene budžeta po ekonomskoj i funkcionalnoj klasifikaciji za period 2016–2018.godine.

Općina Maglaj

Redni broj	Ekonomski kod		OSTVARENO 2014. GODINA	PLAN 2015. GODINA	PROJEKCIJA		
					2016. GODINA	2017. GODINA	2018.GODINA
1		UKUPNO PLAĆE I NAKNADE (2+3+4)	1.577,00	1.714,00	1.859,00	1.859,00	1.976,00
2	611100	Bruto plaće	1.177,00	1.269,00	1.359,00	1.359,00	1.428,00
3	611200	Naknade	276,00	310,00	354,00	354,00	393,00
4	612000	Doprinosi	124,00	135,00	146,00	146,00	155,00
5	613000	MATERIJALNI TROŠKOVI	3.207,00	3.441,00	1.447,00	1.620,00	1.650,00
6	614000	TEKUĆI TRANSFERI (7+8+9+10)	2.725,00	3.573,00	1.933,00	1.947,00	2.104,00
7	614400 614500 614600	Subvencije	137,00	273,00	180,00	178,00	180,00
8	614200	Transferi pojedincima	1.731,00	2.040,00	773,00	772,00	775,00
9	614100	Transferi drugim nivoima vlasti	22,00	37,00	30,00	30,00	30,00
10	614300 614700 614800	Ostali tekući transferi	835,00	1.223,00	950,00	967,00	1.119,00
11	615100 615200 615300	Kapitalni grantovi	251,00	456,00	250,00	250,00	260,00
12	616000	Otplate kamate	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13	821000	Nabavka stalnih sredstava	353,00	329,00	229,00	255,00	224,00
14	823000	Otplata duga	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15	822000	Pozajmice	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
16		Ostalo	0,00	50,00	50,00	50,00	50,00
		UKUPNO (1+5+6+11+12+13+14+15+16)	8.113,00	9.563,00	5.768,00	5.981,00	6.264,00

Tabela 3. Rashodi i kapitalni transferi Općine Maglaj

Općina Maglaj

	Naziv funkcionalne klasifikacije	2014. GODINA	2015. GODINA	2016. GODINA	2017. GODINA	2018. GODINA
1	Opšte vladine usluge (2+3+4)	5.424,00	2.638,00	2.378,00	2.448,00	2.574,00
2	Opšte javne usluge	2.162,00	2.431,00	2.113,00	2.190,00	2.297,00
3	Odbrana	3.262,00	187,00	265,00	258,00	277,00
4	Javni red i sigurnost		20,00			
5	Društvene djelatnosti (6+7+8+9+10)	2.162,00	5.339,00	2.260,00	2.440,00	2.540,00
6	Obrazovanje	253,00	372,00	260,00	270,00	290,00
7	Zdravstvo	107,00	186,00	110,00	140,00	150,00
8	Socijalna pomoć i zaštita	569,00	2.217,00	590,00	620,00	650,00
9	Stambene i komunalne usluge	1.008,00	2.166,00	1.050,00	1.150,00	1.180,00
10	Kultura, rekreacija i religija	225,00	398,00	250,00	260,00	270,00
11	Ekonomske usluge (12+13+14+15+16)	201,00	1.536,00	1.080,00	1.043,00	1.100,00
12	Gorivo i energija					
13	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	75,00				
14	Ruda i mineralni resursi					
15	Transport i komunikacije	126,00				
16	Ostali ekonomski poslovi i usluge					
17	Ekonomski poslovi		977	750	718	750
18	Zaštita životne sredine		559	330	325	350
19	Ostala potrošnja	326	50	50	50	50
	UKUPNA POTROŠNJA (1+5+11+17)	8.113,00	9.563,00	5.768,00	5.981,00	6.264,00

Tabela 4. Potrošnja po funkcionalnoj klasifikaciji općine Maglaj

Poglavlje V.

Budžetski prioriteti za period 2016 – 2018. godine

Budžet je primarni instrument za izradu politika Općinskog načelnika. On je sredstvo putem kojeg se strateški ciljevi Općinskog načelnika za Općinu prevode u usluge, programe, aktivnosti koje ispunjavaju socijalne i ekonomske potrebe njenih građana. Sve vlade širom svijeta, pa i Općinski načelnik, kao vlada na lokalnom nivou suočavaju se sa dilemom zahtjeva za sredstva za programe i usluge koja nadmašuju nivo raspoloživih sredstava. Ni BiH, kao ni Općina Maglaj nisu izuzetak u tom smislu. Suočeni sa zahtjevima budžetskih korisnika i prioritetima koji prelaze nivo raspoloživih resursa, obaveza je Općinskog načelnika da donosi odluke o tome koje su njegove najvažnije prioritetne politike. Idealno, ti prioriteti bi trebali biti usklađeni sa srednjoročnim i dugoročnim društvenim i ekonomskim razvojnim političkim ciljevima Općine.

U ovom poglavlju izložene su preporuke Službe za privredu, finansije/financije i razvoj poduzetništva Općine Maglaj o srednjoročnim budžetskim prioritetima. Međutim, to su samo preporuke, a donošenje konačnih odluka je odgovornost Općinskog načelnika i Općinskog vijeća Maglaj.

Početna budžetska ograničenja za 2015. godinu namijenjena su za osiguranje realnog okvira unutar kojeg resorne službe i budžetski korisnici mogu razviti detaljne zahtjeve budžetskih korisnika.

Pregled prioriteta

Na osnovu dostavljenih zahtjeva resornih službi, kao i ostalih budžetskih korisnika (koji se finansiraju iz budžeta kao transferi) prioriteti budžetskih korisnika uključuju:

- Orjentisanje na one poslove kojima se jača prihodovna strana društva kao osnovni agregat za planiranje razvojnih, socijalnih i drugih društvenih potreba i obaveza,
- Poduzimanje mjera za sanaciju privrednih objekata uništenih prirodnom nesrećom poplavom i klizištem, kao i obezbjedjenje obrtnih sredstava za normalno funkcionisanje privrednih subjekata na području općine Maglaj,
- Obezbjedjenje minimalnih sredstava za sanaciju privatnih stambenih objekata koji su obuhvaćeni prirodnom nepogodom poplavom i klizištem,
- Poduzimanje mjera i predlaganje cjelovitih rješenja radi osiguranja ambijenta za privredni rast društva, stabilnih i predvidivih uslova poslovanja,
- Osiguranje i efikasnija naplata općinskih naknada,
- Smanjiti neciljanu javnu potrošnju u socijalnom sektoru,
- Osigurati rast zaposlenosti i smanjiti siromaštvo,
- Unapređenje socijalne i zdravstvene zaštite pripadnika boračke populacije,
- Povećanje broja stipendista kao i nagrađivanje posebno nadarenih učenika i studenata,
- Unapređenje socijalne zaštite lica u stanju socijalne pomoći,
- Nabavka neophodne opreme za općinske službe za njihovo nesmetano funkcionisanje,
- Stvaranje efikasne administracije kroz reformu uprave,
- Finansiranje plaća uz dosljednu primjenu Zakona o državnoj službi, Zakona o namještenicima i Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i

Hercegovine,

- Toplifikacija grada Maglaja,
- Sufinansiranje budućih kapitalnih projekata doniranih Općini Maglaj,
- Provođenje mjera zaštite životne sredine, a time unapređenje zdravlja ukupnog stanovništva na Općini Maglaj,
- Proizvodnja zdrave hrane na definisanim i zaštićenim ekološkim područjima,
- Stvaranje pozitivnog poslovnog ambijenta kroz privredne poticaje i javne pozive po konkretnim projektima u oblasti poljoprivrede,
- Promocija domaćih proizvoda.

Uzimajući u obzir srednjoročnu razvojnu strategiju koja se zasniva na prioritizaciji raspodjele javnih resursa i ciljeve fiskalne politike kojima treba ograničiti visoke nivoe javne potrošnje, kao i ograničen rast raspoloživih prihoda, opredjeljenje Općinskog načelnika je da prioriteti budu, kako je i predložila Služba za privredu, finansije/financije i razvoj poduzetništva Općine Maglaj.

Broj: 01-14-11-1320/15
Maglaj, 26.06.2015. godine

Općinski načelnik,
Mehmed Mustabašić, prof.